

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka

Obor: Mezinárodní studia – diplomacie

**Metódy a taktiky nevládných organizácií pri presadzovaní ľudských
práv: Prípadová štúdia Amnesty International**

Autor: Kristína Tretinárová

Vedúci práce: doc. Mgr. Ing. Štěpánka Zemanová, Ph.D.

Vyhlásenie:

Vyhlasujem, že som bakalársku prácu spracovala samostatne a vyznačila všetky citácie z prameňov.

V Prahe dňa

podpis študenta

Podakovanie:

Na tomto mieste by som rada poďakovala svojej vedúcej doc. Mgr. Ing. Štěpánke Zemanovej, Ph.D. za odbornú pomoc, usmernenie a cenné rady pri písaní tejto bakalárskej práce.

Obsah

Úvod	5
1. Proces tvorby kampaní za ľudské práva.....	7
1.1 Efektívny postup nevládných organizácií pri tvorbe kampaní za ľudské práva.....	7
1.2 Taktiky využívané nevládnymi organizáciami.....	9
1.3 Metódy využívané nevládnymi organizáciami.....	13
2. Prípadová štúdia kampane Amnesty International Zastavte mučenie.....	17
2.1 Pozadie kampane.....	17
2.2 Taktiky využité Amnesty International počas kampane Zastavte mučenie	28
2.3 Metódy využité Amnesty International počas kampane Zastavte mučenie	35
3. Zhodnotenie kampane Zastavte násilie	45
3.1 Dosiahnuté výsledky kampane.....	45
3.2 Kritika vybraných metód využitých pobočkami Amnesty International.....	49
Záver	51
Zdroje	53

Úvod

Táto bakalárska práca sa zaoberá aktuálne intenzívne diskutovanou témou pôsobenia nevládných organizácií v oblasti presadzovania ľudských práv. Jednou z týchto organizácií je aj Amnesty International, ktorá pôsobí celosvetovo v oblasti ľudských práv už od roku 1961.

Amnesty International síce podporuje dodržiavanie širokého spektra ľudských práv, táto práca sa však venuje len problematike mučenia, ktorá je do agendy organizácie zaradená už od jej počiatku. Porušovanie zákazu mučenia je pre Amnesty International kľúčovou témou a svoju prvú kampaň proti mučeniu spustila Amnesty už v roku 1972. Po rokoch presadzovania zákazu mučenia bola organizácia Amnesty International jedným z dôležitých aktérov vplývajúcich k prijatiu Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu v roku 1984. Kampaň Zastavte mučenie, ktorej sa týka prípadová štúdia, vznikla práve ako reakcia na situáciu mučenia vo svete po tridsiatich rokoch od prijatia Dohovoru proti mučeniu.

Cieľom bakalárskej práce je zistiť, ktoré z vybraných teoretických metód a taktík nevládných organizácií boli využité v prípade dvojročnej kampane Amnesty International Zastavte mučenie. Ďalej je zhodnotená jej efektívnosť prostredníctvom miery splnenia stanovených cieľov a uvedené návrhy na zlepšenie metód využitých organizáciou Amnesty International.

V teoretickej časti bakalárskej práce je najprv objasnený postup nevládných organizácií pri tvorbe kampaní za ľudské práva. V tejto časti sú tiež popísané hlavné fázy tvorby kampaní za ľudské práva, rovnako aj kritéria, pomocou ktorých možno čo najefektívnejšie vypracovať jednotlivé kroky kampane. Ďalším obsahom je opis štyroch základných taktík kampaní za ľudské práva. Posledná časť sa venuje metódam, ktoré nevládne organizácie v rámci kampaní za ľudské práva využívajú.

Tieto teoretické poznatky sú diskutované v empirickej časti na príklade nevládnej organizácie Amnesty International. K aplikovaniu teoretických poznatkov je využitá prípadová štúdia kampane Zastavte mučenie, ktorá napriek tomu, že bola sústredená predovšetkým na päť vybraných krajín, prebiehala celosvetovo. Do prípadovej štúdie je z dôvodu komplexnosti zaradených všetkých päť prioritných krajín určených Amnesty International.

Kapitola poskytuje uvedenie do problematiky kampane proti mučeniu Amnesty International z roku 2014, popisuje procesy prebiehajúce počas tvorby kampane Zastavte násilie a rovnako poskytuje prehľad dokumentov a štúdií predchádzajúcich spustenie kampane. Teoretická časť takisto uvádza spôsob, akým boli jednotlivé taktiky ľudskoprávných kampaní využité v kontexte kampane Zastavte mučenie Amnesty International. Predstavené boli konkrétne aktivity, ktoré v prípade kampane Amnesty International predstavovali jednotlivé taktiky.

Posledná časť sa venuje metódam využitým počas kampane Zastavte mučenie, poskytuje náhľad na konkrétne príklady nástrojov využitých organizáciou Amnesty International. Nástroje sú rovnako ako v teoretickej časti rozdelené do troch skupín.

Tretia kapitola sa venuje prínosu kampane Zastavte mučenie a obsahuje tiež odporúčania týkajúce sa vybraných využitých nástrojov Amnesty International, ktoré obsahujú priestor k zlepšeniu či zefektívneniu. V jednotlivých častiach práce sú uvedené poznatky o schopnosti nevládných organizácií nielen vyvíjať tlak na štáty, ale aj ovplyvňovať verejnú mienku, čo v dôsledku vedie k zlepšeniu ochrany ľudských práv.

V rámci zdrojov je v prvej kapitole vychádzané z odborných monografií. Týmto sú napríklad publikácia Margaret E. Keck a Kathryn Sikkink z roku 1998, ktorá detailne popisuje taktiky nevládných organizácií presadzujúcich ľudské práva či výskum Agentúry Spojených štátov amerických pre medzinárodný rozvoj. Poznatky z týchto publikácií sú doplnené informáciami z internetových zdrojov či odborných časopisov.

V praktickej časti sú využité predovšetkým poznatky z dokumentov a reportov vydaných samotnou organizáciou Amnesty International. Tieto vnútorné dokumenty zároveň predstavujú obmedzenie pre túto prácu, keďže nie všetky sú prístupné verejnosti. K zhodnoteniu kampane sú teda využité nielen interné materiály Amnesty International, ale predovšetkým je čerpané zo zdrojov vypracovaných mimo organizáciu Amnesty International, čo zaručuje nestrannosť hodnotenia prínosu kampane. Medzi tieto zdroje sú zaradené reporty Ministerstva zahraničných vecí Spojených štátov amerických či reporty Organizácie spojených národov.

1. Proces tvorby kampaní za ľudské práva

1.1 Efektívny postup nevládných organizácií pri tvorbe kampaní za ľudské práva

Dôkladné spracovanie jednotlivých fáz tvorby kampaní je dôležitým aspektom predstavenia úspešnej iniciatívy. Hlavné fázy tvorby kampane by sa dali sformulovať ako: *prípravná fáza*, ktorá zahŕňa výskum možností a bariér kampane, určenie segmentov populácie, na ktorú bude kampaň cielená a oblasť, ktorej sa kampaň bude venovať a tak isto aj zber všetkých relevantných informácií o nej; *špecifikovanie cieľovej skupiny* zahŕňa aj špecifikáciu správania, či presvedčenia, ktoré sa kampaň bude snažiť zmeniť; *návrh a otestovanie poslania kampane*, vytvorenie *mediálneho plánu*.¹ Problematika ľudských práv si však často vyžaduje promptné zakročenie a rýchle spustenie kampane, preto je nutné aby nevládna organizácia dbala na efektivitu vypracovávaní týchto mnohokrát detailných krokov prípravy kampane. Efektivita spočíva hlavne v schopnosti vytvoriť a jasne vyjadriť špecifické ciele kampane, zacieliť na jednotlivé skupiny obyvateľov a brať do úvahy sociálny a psychologický kontext kampane.²

Vytvorenie a jasné vyjadrenie špecifických cieľov kampane

Nevládne organizácie musia venovať veľkú pozornosť vyjadreniu cieľov svojej kampane. Od konkrétneho typu cieľa sa ďalej bude odvíjať podoba kampane a metódy, ktoré v nej využijú. Cieľ musí obsahovať problematiku, ktorá má byť zmenená, rozsah, do akého je potrebná zmena za účelom vyriešenia problému adresovaného kampaňou. Hlavný cieľ kampane by mal byť kratšieho rozsahu, ideálne dĺžky jednej vety, vyjadrený spôsobom, ktorému porozumie aj neodborná verejnosť. Cieľ musí byť špecifický, odôvodnený a realistický, čo znamená, že jeho zadaniu musí predchádzať prieskum a štúdia danej problematiky.³ Špecifickosť je dôležitá u kampaní s obmedzenými zdrojmi, keďže na dosiahnutie rozsiahlejších cieľov kampane a implementáciu ich stratégie je nutné väčšie množstvo zdrojov a je teda rovnako dôležité tiež určiť, ktorých aspektov sa už kampaň týkať nebude. Efektívne kampane musia jasne vyjadrovať svoje ciele, ktoré spadajú

¹ USAID: Making Human Rights Campaigns Effective While Limiting Unintended Consequences. Minneapolis: University of Minnesota, 2017. S. 6-10

² *tamtiež*

³ MICHAELA RAAB – ROCHA J.: *Campaigns to end Violence against Women and Girls*. New York: UN WOMEN, 2012. S. 97

do troch skupín: *zvýšenie povedomia o problematike, zmena postojov alebo presvedčenia, podnietenie individuálnej zmeny chovania*. Kampaň môže v závislosti od potreby obsahovať ciele z viacerých skupín súčasne.

Zacielenie na jednoliate skupiny obyvateľstva

Cieľové publikum efektívnej kampane je jasne vymedzené a homogénne. Publikum je vhodné ďalej rozdeliť na menšie skupiny, ktoré majú spoločné podobné preferencie. Toto rozdelenie pomôže vyhnúť sa použitiu odborného žargónu v kampani, využitiu jazyka, blízkeho danej skupine a tým pádom lepšiemu porozumeniu poslania kampane. Je tiež dôležité v tejto fáze preskúmať tendencie cieľovej skupiny v spojitosti s problematikou, ktorej sa kampaň venuje. Po zistení tendencií a presvedčenia recipientov je následne možné presne definovať, na ktorú časť ich správania bude kampaň nasmerovaná s cieľom ju zmeniť.⁴ Raab a Rocha (2012) rozdeľujú dva druhy cieľových skupín: *primárne a sekundárne*.⁵ Primárne cieľové skupiny majú moc a prostriedky na to, aby mohli ovplyvniť aspekty, na ktoré cieľ kampaň. Takáto skupina môže pozostávať len z jedného jedinca, menšej skupiny jedincov alebo obrovskej masy ľudí. Sekundárna cieľová skupina je skupina ľudí, ktorá má možnosť vplývať na primárnu skupinu. Jej mobilizácia sa využíva vtedy, ak sa s primárnou skupinou nedá spojiť priamo alebo len komunikácia s ňou nie je dostatočujúca. Sekundárna cieľová skupina má možnosť nielen vplývať na tú primárnu, ale aj modelovať názory veľkých mas ľudí. Za typické príklady sa dajú považovať lokálni lídri, náboženské či iné authority, ale aj masmédiá. Primárne a sekundárne skupiny však nie sú striktne oddelené a neprechodné. Ak sa primárna skupina rozhodne využiť svoj vplyv na podporenie zmeny, stáva sa z nej sekundárna skupina.

Brat' do úvahy sociálny a psychologický kontext pri tvorbe kampane

Pre vytvorenie poslania kampane je potrebné zozbierať čo najviac informácií o cieľovej skupine a tak sa pokúsiť poskytnúť informácie, ktoré čo najviac zarezonujú v publiku a tým pádom budú vnímané ako vierohodné a legitímne. Efektívne je, ak nevládna organizácia predloží nové informácie či uhly pohľadu a tým nabáda k diskusiám, keďže ľudia majú sklon podliehať zmene

⁴ USAID: Making Human Rights Campaigns Effective While Limiting Unintended Consequences. Minneapolis: University of Minnesota, 2017. S. 6

⁵ MICHAELA RAAB – ROCHA J.: *Campaigns to end Violence against Women and Girls*. New York: UN WOMEN, 2012. S. 97

názoru pod vplyvom nových faktov.⁶ To sa dá chápať ako vlastnosť cieľovej skupiny byť viac otvorená voči novým informáciám, ak očakáva predloženie dovtedy známych faktov. Takýto postup má však aj svoje riziká. Po čase už nové materiály nebudú naďalej novinkami a po tomto publikum, predovšetkým staršie generácie začnú opäť prejavovať dôveru voči všeobecne známym informáciám.

Ďalšou efektívnou metódou je pri ľudskoprávnych kampaniach využívať tzv. two-sided advertising, čo znamená, že organizácia poskytne všetky relatívne informácie o kampani, či už sú pozitívne alebo negatívne a tým vzbudí u recipientov dôveru a záujem o danú problematiku. Eisend (2006) vo svojej analýze tvrdí, že môže dokonca povzbudiť dôveryhodnosť a znížiť negatívne reakcie.

Nemenej dôležité je, aby informácie predkladané organizáciami o danej problematike podnecovali diskusie medzi recipientmi a tým pádom sa dennodennými konverzáciami rozširovalo povedomie o danej problematike. Takýto postup však so sebou prináša svoje riziká, ako je napríklad pretváranie faktov neodbornou verejnosťou apod.⁷

1.2 Taktiky využívané nevládnymi organizáciami

Nevládne organizácie možno považovať za menej mocného účastníka medzinárodných vzťahov v tom zmysle, že miera, do akej môžu byť samostatnými aktérmi priamo uplatňujúcimi svoje vytýčené ciele bez nutnosti sprostredkovateľa, je menšia ako napríklad u ďalšieho aktéra medzinárodných vzťahov – štátu. Ich absencia legislatívnej moci musí byť tým pádom kompenzovaná schopnosťou vytvárať tlak na zákonodarcov a taktiež upriamovať pozornosť, prípadne usmerňovať oblasť, ktorej sa štát venuje pri vytváraní legislatívy. Nástrojom tohto vplyvu a snahy o presvedčovanie sú predovšetkým informácie, ktorými disponujú, stratégie, pomocou ktorých daným informáciám priradujú väčšiu či menšiu dôležitosť a zvolená taktika alebo kombinácia taktík.

⁶D. W. SEARS – FREEDMAN, J. L.: *Effects of Expected Familiarity with Arguments upon Opinion Change and Selective Exposure*. Journal of Personality and Social Psychology, 2(3), 1965. S.423.

⁷ USAID. *Making Human Rights Campaigns Effective While Limiting Unintended Consequences*. Minneapolis: University of Minnesota, 2017. S. 10

Keck a Sikkink (1998) definujú štyri typy taktík, ktoré využívajú nevládne organizácie ako súčasť tzv. transnacionálne advokačné siete (Transnational Advocacy Networks, TANs). Ich typológia zahŕňa informačnú politiku, symbolickú politiku, politiku pák a politiku zodpovednosti.⁸ Tieto nebývajú nasadené výlučne samostatne. Jedna kampaň neziskovej organizácie môže v závislosti od potreby simultánne obsahovať prvky rôznych taktík s cieľom vytvoriť čo najefektívnejšiu kombináciu.

Informačná politika

Tento druh taktiky je možno chápať ako schopnosť TANs promptne získavať a zhromažďovať informácie z dôveryhodných zdrojov, ktoré sú následne presunuté na miesta, kde môžu byť efektívne využité. To znamená, že bude maximálne využitá ich schopnosť vytvoriť vplyv.

Legitímnosť NGOs závisí od ich schopnosti plniť rolu poskytovateľa objektívnych informácií. Ich úloha je byť akýmsi sprostredkovateľom, treťou stranou, ktorej informácie a tvrdenia sú hodnoverné.⁹ Napriek tomu, že dôvera v nevládne organizácie za posledný rok klesla,¹⁰ naďalej však zostávajú významným zdrojom informácií, čím si udržiujú dôležitú pozíciu v oblasti medzinárodných vzťahov. Informácie môžu pochádzať z neformálnych zdrojov ako sú e-maily či telefonáty. Veľmi významná je však aj spolupráca NGOs s domácimi a zahraničnými organizáciami. Udržiavanie kontaktu s lokálnymi organizáciami zaručuje nevládnym organizáciám prístup k informáciám bez toho, aby ich členovia museli zotrvať vo viacerých krajinách počas dlhšej doby. Tento vzťah je obojstranne výhodný – lokálnym organizáciám umožňuje ďalšie šírenie svojich faktov a tak isto aj ochranu od väčších NGOs pri ich získavaní.

Okrem ich role poskytovania faktov, sprostredkovávajú NGOs priame svedectvá od jedincov, ktorých životy boli ovplyvnené. Do úvahy sú teda brané aj informácie od zdrojov, ktoré by inak neboli vypočítané a tieto informácie by neboli dostupné. Poskytovanie svedectva zahŕňa viaceré fázy. Na začiatku identifikuje TAN typ svedectva, ktoré by bolo najvhodnejšie získať, prípadne typ svedectva, ktoré by mohli mať najvýraznejší vplyv. V ďalšej fáze je už na samotných

⁸ KECK M.E. – SIKKINK K. *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*. Cornell University Press, 1998. S. 16

⁹ PRICE, R. *Transnational Civil Society and Advocacy in World Politics*. *World Politics*, 55(04), S.589, 2003.

¹⁰ EDELMAN TRUST BAROMETER: 2017 *Edelman Trust Barometer: Global results*. 2017 [Online]. [Cit. 16.12.2017] Dostupné z: <https://www.edelman.com/global-results/>

aktivistoch nevládnej organizácie, ktorá sa vyskytuje v danej oblasti, aby vyhľadali svedkov, ktorí by takýto druh svedectva vedeli poskytnúť. Informácie musia byť premenené do zrozumiteľnej formy, často krát zjednodušené, keďže ich účel je presvedčiť recipientov a stimulovať ich ku konaniu. Týmto premenami mnohokrát vznikajú rozdiely medzi pôvodnou výpoveďou a jej finálnou podobou s cieľom presvedčiť aj jedincov prislúchajúcich ku geograficky či sociálne vzdialeným kultúram. Kombinácia technických či štatistických dát s emotívnymi ľudskými príbehmi zaručuje väčší vplyv na masy a ich mobilizáciu, či pokus o zmenu doterajšej politiky daného štátu. Navyiac, ak sú takéto dramatizované a dobre načasované informácie zaručujú veľký záujem médií, čo umožňuje ich rozsiahle šírenie.¹¹

Symbolická politika

Symbolická politika využívaná nevládnymi organizáciami môže byť chápaná ako ich schopnosť odvolávať sa na symboly, historické udalosti, konanie a príbehy, ktoré lepšie pomôžu verejnosti pochopiť daný problém, aj keď je publikum geograficky či kultúrne vzdialené. Pri zvolení tejto taktiky sa NGOs snažia o vysvetlenie danej otázky symbolicky, tak, aby rezonovala vo verejnosti. Symbolická politika umožňuje nevládnym organizáciám rozširovať povedomie o danom probléme a tak isto ich základňa prívržencov môže expandovať.

NGOs sa snažia poukázať na to, že situácia, ktorá nastala nie je náhodná a ani nevznikla prirodzene bez prítomnosti jednoznačného vinníka¹² a tým pádom ani krajina, z ktorej recipient pochádza, nie je chránená pred týmto problémom. A zároveň slúži ako varovanie. Aby organizácia dokázala upútať pozornosť čo najširšej rady spoločnosti, nestačí upriamiť pozornosť na jeden symbol. Je vhodné takýchto symbolov – udalostí, príbehov, využiť celú radu, ak má dôjsť k skutočnej zmene vnímania daného problému.

Politika pák

Politika pák v kontexte taktiky nevládných organizácií znamená vyzývanie vplyvnejších organizácií a inštitúcií ku konaniu v prípadoch, že samotné NGOs nedisponujú dostatočným

¹¹ KECK M.E. – SIKKINK K. *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*. Cornell University Press, 1998. S. 16

¹² KECK M.E. – SIKKINK K.: *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*. Cornell University Press, 1998. S. 22

vpływom. Keďže cieľom NGOs je zmena zákonov alebo postupu aktérov ako je napríklad štát, medzinárodné finančné inštitúcie či súkromné transnacionálne organizácie, pri využívaní politiky pokiaľ sa musia NGOs sústrediť hlavne na týchto aktérov a pokúsiť sa u nich presadiť svoje záujmy. Tým, že sa rozhodnú vytvárať tlak na vplyvnejších aktérov získavajú nevládne organizácie oveľa väčší vplyv a možnosť ovplyvniť chod udalostí, než ak by sa pokúšali donútiť k zmene konanie štátu priamou cestou.¹³

Existujú dva druhy tejto politiky, a to materiálna a morálna. Materiálny typ sa vyznačuje tým, že vláda alebo činné orgány sa rozhodnú daný problém ľudských práv riešiť preto, lebo tento problém je spojený s humanitárnou či finančnou pomocou alebo ovplyvňuje bilaterálne diplomatické vzťahy. Na dosiahnutie toho, aby sa o problém štát začal zaujímať, musia NGOs najprv zdôrazniť svoju prítomnosť v danej problematike pomocou využitia informačnej a symbolickej politiky. Miera vplyvu NGOs teda výrazne závisí na zaistení mocných spojencov, avšak ich vierohodnosť závisí od ich schopnosti mobilizovať vlastných členov a pomocou nich vplývať na verejnú mienku. Nevládne organizácie, ktoré disponujú veľkým množstvom členov tak môžu využiť výhodu svojej veľkej členskej základne napríklad pri lobovaní o zmene zákona, keďže množstvo členov zvyšuje ich potenciál ovplyvniť voľby.¹⁴ Morálny aspekt politiky pokiaľ v sebe zahŕňa tzv. shaming,¹⁵ čo znamená, že chovanie štátov je vystavené medzinárodnej kritike. Príslušná organizácia odcudzuje chybné správanie štátu v nádeji, že kritika prinúti štát zmeniť tieto nesprávne postupy. Metóda shaming je teda zložená na predpoklade, že lídri vlád problematických štátov si cenia svoje dobré meno. Tým pádom však nie vždy musí byť nevládna organizácia úspešná, keďže miera negatívnej propagácie, ktorú je vláda ochotná akceptovať sa líši u každého štátu.

Politika zodpovednosti

Politika zodpovednosti je snaha NGOs primäť rozhodujúcich aktérov, aby dodržali princípy a postupy, ku ktorým sa skôr zaviazali.¹⁶ Postup nevládnej organizácie pozostáva z informovania verejnosti o prisľuboch vlády. Aktivisti sa ďalej snažia predložiť štátu dôvody, prečo by nemali

¹³ FRIMAN, H.R. *The Politics of Leverage in international relations: name, shame, and sanction* [online]. New York: Palgrave Macmillan, 2015.

¹⁴ STEVEN L. LAMY et al.: *Introduction to Global Politics*. New York: Oxford University Press, 2012. S.221

¹⁵ Voľný preklad: očierňovanie, hanobenie

¹⁶ STEVEN L. LAMY et al.: *Introduction to Global Politics*. New York: Oxford University Press, 2012. S. 220

upúšťať od svojich záväzkov. Následne NGOs využijú verejné prisľuby štátu k tomu, aby poukázali na priepasť medzi prisľubom a skutočnou situáciou v krajine. Toto môže u lídrov štátu spôsobiť zahanbenie a snahu zmeniť svoje správanie v prospech stavu, ku ktorému sa zaviazali. Podobne ako politika pák, negatívne odhalenie má rôzny vplyv na rozličné rozhodujúce orgány.¹⁷ Rovnako sa líši aj štruktúra štátu, prostredníctvom ktorej sa musí štát a ďalší aktéri zodpovedať za svoje prehlásenia či dohody. Navyiac, ani existencia takýchto inštitúcií nezaručuje úspech nevládných organizácií.

1.3 Metódy využívané nevládnymi organizáciami

Efektívna kampan musí vytvoriť takú komunikačnú stratégiu, ktorá priamo nadväzuje na zmysel kampane a dokáže upútať pozornosť cieľových skupín a tak presvedčivo podať informáciu o zmysle kampane. Metódy, ktoré toto zaručia musia predchádzať výskumu, vyjadreniu jasných cieľov kampane a vyčleneniu cieľového publika. Carrol (2010) definuje tri skupiny aktivít, podľa ktorých sa nevládne organizácie orientujú, pri výbere metód, ktoré použijú na dosiahnutie svojich cieľov, a to lobovanie na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni, vzdelávanie verejnosti a zvyšovanie povedomia o danej problematike, práca s médiami.¹⁸

Lobovanie na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Aby bola táto metóda úspešná, je nutné, aby organizácia venovala dostatočný čas príprave vstupných dokumentov a prieskumu skupiny, na ktorú sa lobbyingom budú snažiť zapôsobiť. Lobovanie zahŕňa viaceré spôsoby:

Lobovanie „tvárou v tvár“

Osobný kontakt s významnými činiteľmi prostredníctvom stretnutia NGOs využívajú, pretože môže významne dopomôcť pri presadzovaní cieľov kampane. Tieto stretnutia sú spravidla časovo obmedzené, preto je dôležité, aby podávaná správa bola stručná a pútavá. Na docielenie tohto využívajú organizácie zdôrazňovanie ľudského aspektu, to znamená predstavovanie konkrétnych obetí porušovania ľudských práv, fotodokumentácie či svedectvá.

¹⁷ KECK M.E. – SIKKINK K.: *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*. Cornell University Press, 1998. S. 25

¹⁸ CARROL, A. *Make It Work: Six steps to effective LGBT human rights advocacy*. [online]. Brusel: ILGA, 2010., S. 73-79 [Cit. 18.12.2018]. Dostupné z: http://www.eidhr.eu/files/dmfile/advocacy_manual_www1.pdf.

Úspešné stretnutie má organizácií poskytnúť odpovede na dve hlavné otázky: Súhlasí protistrana s tým, že je potrebné ohľadom danej problematiky ľudských práv niečo urobiť? Do akej miery je protistrana ochotná pomôcť zmeniť situáciu? Ak protistrana odmieta spoluprácu, organizácie využívajú toto neúspešné stretnutie na analýzu a vypracovanie inej stratégie pri budúcom stretnutí.

Vydávanie pozičných dokumentov

V pozičných dokumentoch organizácie sprístupňujú verejnosti vyjadrenie, ktoré jasne vysvetľuje, aký je postoj organizácie ku konkrétnej otázke ľudských práv. Tento formálny dokument sa používa aj pri komunikácii so sekundárnou cieľovou skupinou aj s primárnou cieľovou skupinou.

Vydávanie reportov

Cieľom reportov je sprostredkovať verejnosti zozbierané informácie, ktorými nevládna organizácia disponuje. Tieto dáta pochádzajú zo širokej škály zdrojov. Podľa štúdie z roku 2014,¹⁹ takmer polovica opýtaných pracovníkov neziskových organizácií zaoberajúcich sa ľudskými právami používa na konštruovanie reportov rovnako primárne aj sekundárne dáta, 26% sa sústreďuje hlavne na používanie primárnych dát a zvyšná štvrtina ako svoje zdroje uvádza len sekundárne dáta.

Písanie listov

Táto metóda je považovaná za pomerne jednoduchý druh komunikácie, avšak je nevládnymi organizáciami využívaná mnohokrát, z dôvodu podnietenia konania primárnej skupiny, ktorá bola skôr efektívne identifikovaná. Listy obsahujú popis problému, dôvody, prečo by mal adresát konať, a podobne ako komunikácia tvárou v tvár, aj listy zdôrazňujú ľudský aspekt problému s cieľom zapôsobiť na recipienta.

¹⁹ XIAO, L., ELUEZE, I. and KAVANAUGH, J. R.: *Human rights researchers' data analysis and management practices*. Proceedings of the Association for Information, Science and Technology. 2014. 51(1). S. 1-10.

Bližšia spolupráca s rozhodujúcimi orgánmi

Spolupráca s orgánmi, ktoré majú vplyv na vykonanie zmien v danej oblasti, ktorej sa kampaň nevládnej organizácie týka, je najefektívnejší spôsob dosiahnutia cieľov, zároveň však považovaný za najkomplexnejší a najnáročnejší. Jeho náročnosť závisí od možnosti byť súčasťou rozhodovacieho procesu daného orgánu, to znamená od toho, či jestvuje možnosť, aby sa nevládne organizácie stali členom daného orgánu a tak ovplyvňovali rozhodnutia.

Strategické podanie žaloby v prípade porušovania ľudských práv

Zmyslom tejto metódy nie je len predstúpiť pred súd s cieľom vyhrať konkrétny prípad. Cieľom je týmto vytvoriť precedens pre podobné prípady, kedy k takémuto porušeniu dochádza. Navyše, samotná existencia súdneho prípadu môže pomôcť zvýšiť povedomie ľudí o danej problematike a v kombinácii s lobbyingom a prácou s médiami, aj mobilizovať verejnosť.²⁰

Vzdelávanie verejnosti a zvyšovanie povedomia o danej problematike

Táto metóda zahŕňa napríklad vydávanie novín, časopisov, žurnálov či letákov. Toto je považované za tradičný spôsob šírenia informácií nielen medzi členmi organizácie, ale aj pomedzi širšiu verejnosť. S rozvojom internetu a internetovej komunikácie už mnoho nevládných organizácií svoje časopisy či letáky netlačí, a ponecháva ich len v elektronickej podobe, avšak v stále nezmenenej forme.

Ďalším spôsobom, ako zvýšiť povedomie o danej problematike a to vzdelávať verejnosť prostredníctvom vytvárania plagátov, prospektov a pamfletov. Tieto musia upútať pozornosť verejnosti na dostatočne dlhú dobu, aby poslanie kampane zarezonovalo a zároveň musia poskytnúť dostatočné množstvo informácií, aby verejnosť vedela, o aký problém sa jedná a aby mali možnosť tento problém ďalej sami preskúmať.

Organizovanie nenásilných protestov a demonštrácií patrí medzi náročnejšie metódy a správna príprava týchto aktivít je mimoriadne dôležitá. Na rozdiel od demonštrácií *organizovanie*

²⁰ CRIN. *What is Strategic Litigation*. [Online]. CRIN, 2017. [Cit. 29.12.2017]. Dostupné z: <https://www.crin.org/en/guides/legal/guide-strategic-litigation/what-strategic-litigation>

konferencií a workshopov je považované za miernejšiu formu zvyšovania povedomia. Konferencie a workshopy zároveň slúžia ako miesto k výmene nápadov, názorov, kontaktov či diskusií.

Využitie internetu k zbieraniu a šíreniu informácií je považované za efektívny nástroj zvyšovania povedomia o kampani. Avšak, tento prostriedok samotný nestačí na dosiahnutie cieľov kampane, keďže samotné umiestnenie dát na internetovej platforme nezaručuje, že sa cieľová skupina k týmto dátam dopracuje. Najúčinnnejšie funguje nie ako nezávislý nástroj, ale v kombinácii s ďalšími platformami.²¹

Práca s médiami

Tradičné médiá ako je televízia, rádio či noviny stále patria medzi najvýznamnejšie prostriedky informovania verejnosti o ľudskoprávných problémoch. Záujem, ktorý má verejnosť o konkrétny problém závisí od formy spracovania problematiky, priestoru, ktorý je jej poskytnutý a kontextu, do ktorého je zasadená.

Táto metóda zahŕňa *vytváranie tlačových vyhlásení* s cieľom podať médiám informáciu o konkrétnej kampani prostredníctvom oficiálneho prehlásenia. Spôsob, akým nadobudnúť pokrytie určitej kampane médiami je *usporiadanie tlačovej konferencie*. Jej cieľom nie je diskutovať o danom probléme, ale zvýšiť jeho publicitu. Nevládna organizácia však nemá vplyv na spôsob, akým médiá budú problematiku prezentovať. *Poskytovanie rozhovorov médiam* nevládnymi organizáciami je často využívané v prípade, že médiá majú dosah na primárnu skupinu²² a môžu teda ovplyvniť jej názor, alebo v prípade, že poskytnuté informácie majú dopad na sekundárnu cieľovú skupinu, ktorá má moc vplývať na rozhodnutia primárnej skupiny.

Všetky taktiky nebývajú nasadené výlučne samostatne. Jedna kampaň neziskovej organizácie môže v závislosti od potreby simultánne obsahovať prvky rôznych taktík s cieľom vytvoriť čo najefektívnejšiu kombináciu. Rovnako nebývajú výlučne používané len nástroje jedného typu metód. V praxi sa jednotlivé nástroje prelínajú a využívajú k dosiahnutiu cieľov viacerých druhov taktík zároveň.

²¹ HORNIK, R. C. *Why Can't We Sell Human Rights Like We Sell Soap?* Understanding Social Action, Promoting Human Rights. Oxford: Oxford University Press, 2012. S. 47–64

²² CARROL, A. *Make It Work: Six steps to effective LGBT human rights advocacy*. [online]. Brusel: ILGA, 2010, S. 73-79 [Cit. 18.12.2018]. Dostupné z: http://www.eidhr.eu/files/dmfile/advocacy_manual_www1.pdf.

2. Prípadová štúdia kampane Amnesty International Zastavte mučenie

Amnesty International (AI) je nevládna organizácia, ktorá od svojho založenia v roku 1961 sústreďuje svoju aktivitu na sféru ochrany základných osobných práv a slobôd a politických práv. Nutnosť ochrany sociálnych a ekonomických práv a ich porušovanie na globálnej úrovni spôsobilo, že organizácia Amnesty svoj mandát od roku 2001 postupne rozšírila aj na tieto práva a pokračovala vo vykonávaní svojej činnosti aj v rámci ochrany sociálnych a ekonomických práv.

Prioritou ale naďalej zostáva ochrana základných ľudských práv a slobôd, pod ktoré patrí aj boj proti mučeniu. Zaradenie tejto témy medzi priority pre kampaň nadviazalo na dekády dlhý boj Amnesty International proti mučeniu. Počas viac ako 50 rokov Amnesty odhaľovala vlády, ktoré dovoľovali mučenie a podporovali obete mučenia.

2.1 Pozadie kampane

Kampaň Stop Torture bola spustená v máji 2014, čo znamená presne 30 rokov po úspešnej kampani AI za posilnenie celosvetového zákazu mučenia, ktorá viedla k Dohovoru OSN proti mučeniu v roku 1984. Ten doposiaľ podpísalo 155 krajín. Kampaň proti mučeniu oficiálne skončila o dva roky neskôr.²³

Prípravná fáza kampane Zastavte mučenie zahŕňala vypracovanie celosvetového prieskumu, na ktorom sa zúčastnilo vyše 21 000 ľudí spomedzi 21 krajín sveta, s názvom *Attitudes to Torture*,²⁴ ďalej bola vypracovaná štúdia *Torture in 2014: 30 Years of Broken promises*, ktorá hovorí o stave mučenia vo svete, rovnako ako aj vypracovanie reportov pre krajiny, ktoré boli zvolené ako prioritné pre túto kampaň. Ďalší postup prípravy kampane je možné rozdeliť do nasledujúcich krokov: vytvorenie a jasné vyjadrenie špecifických cieľov kampane, zacielenie na jednoliate skupiny obyvateľstva, branie do úvahy sociálny a psychologický kontext pri tvorbe kampane

²³ Amnesty International. *Stop Torture Campaign: Adult HRE Training Pack* [online] 2014 [Cit.20.9.2018]. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaign_facilitation_notes_amnesty_trainers.pdf

²⁴ Amnesty International. *Global Survey Attitudes to Torture* [online] 2014. [Cit. 20.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnestysusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

Vytvorenie a jasné vyjadrenie špecifických cieľov kampane

V prípravnej fáze boli tiež vyjadrené základné ciele kampane, a to zamerať medzinárodnú pozornosť na zvyšujúci sa výskyt mučenia a ďalšieho hrubého zaobchádzania po celom svete a informovať ich o tejto problematike. Druhým cieľom bolo dosiahnuť úspech v tejto oblasti v piatich krajinách, ktoré si Amnesty zvolila ako prioritné a ktoré vníma ako vhodné k sústredeniu svojich snáh počas kampane proti mučeniu. Úspech je v tomto prípade definovaný ako reálne zlepšenie v oblasti legislatívy, noriem a praktík počas dvojročného obdobia trvania kampane alebo jej následkom. V prípade tejto kampane môžeme teda nájsť prvky všetkých troch skupín cieľov, zvýšenie povedomia o problematike, zmena postojov alebo presvedčenia, podnietenie individuálnej zmeny.

Požadovaná zmena legislatívy je definovaná ako vytvorenie a zavedenie efektívnych ochranných opatrení proti mučeniu, ktorých úlohou má byť ochrana ľudí. Keďže tam, kde tieto ochranné opatrenia neboli zavedené mučenie prekvitalo. Tie by mali podľa výskumu Amnesty spočívať v prítomnosti právnika počas každého výsluchu, v trvaní na tom, že nezávislí doktori budú vždy nablízku aby mohli vyšetriť zadržaných. Amnesty ďalej trvá na tom, aby bol každý podozrivý z mučenia spravodlivo vyšetrený. Organizácia Amnesty International definovala svoju pozíciu ako prostredníka medzi jedincami, ktorí sú mučení a tými, ktorí mučenie vykonávajú. Vo svojom vyhlásení pre médiá *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises*,²⁵ zadefinovala organizácia päť druhov ochranných opatrení v závislosti na okolnostiach a prostredí, v ktorom sa zadržaný nachádza.

Prvý prípad navrhuje zavedenie ochranných opatrení počas zadržania osoby. Tieto by mali mať podľa Amnesty podobu zadržaní vykonaných len oprávnenými osobami a z preukázateľných dôvodov. Zadržanie by malo vždy doprevádzať vyhlásenie o dôvode zatknutia a ich právach. Zadržaným nesmie byť odoprené právo vyrozumieť o svojej situácii rodinu a blízkych. Počas celého procesu zadržania musia byť vystavované oficiálne záznamy, ktoré tiež budú slúžiť ako

²⁵ Amnesty International. *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.15-18. [Cit.21.9.2018]. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/4280_torture_media_briefing_complete_web_0.pdf

ochranné opatrenia, aby nedošlo k mučeniu a inému nedovolenému zaobchádzaniu počas prevozu väzňov, vrátane prevozu medzi jednotlivými miestami zadržania alebo pri prevoze medzi súdmi.²⁶

Následne, počas samotného zadržania musí mať väzeň prístup k stretnutiu so svojou rodinou či príbuznými. Amnesty tiež požaduje, aby mal každý väzeň prístup k potrebnej zdravotnej starostlivosti, právnej pomoci a k možnosti podať žalobu alebo sťažnosť bez utrpenia negatívnych následkov. Zároveň by malo byť zaobchádzané ľudsky so všetkými väzňami a miesto a podmienky, v ktorých sú zadržaní musia byť dôstojné.

Tretou situáciu, v ktorej je možnosť vzniku nepovoleného zaobchádzania s väzňom je počas súdneho procesu. V tomto prípade Amnesty cieľi na zaistenie práva na právneho zástupcu podľa voľby väzňa, práva na preskúmanie dôvodu ich zadržania nezávislým súdom. Cieľom Amnesty je tiež dodržiavanie Článku 15 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorý hovorí, že „*Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto Dohovoru, zabezpečí, aby sa žiadne vyhlásenie, ktoré sa podľa zistenia urobilo v dôsledku mučenia, nepoužilo ako dôkaz v žiadnom súdnom konaní, s výnimkou prípadov, keď sa použije proti osobe obvinenej z mučenia ako dôkaz o tom, že sa toto vyhlásenie urobilo.*“²⁷

Podľa Amnesty International by mali byť následne zavedené ochranné opatrenia počas procesu vypočúvania zadržaných. Všetky vypočúvacie techniky a donucovacie prostriedky používané počas výsluchu, ktoré majú za následok násilie alebo mučenie sú zakázané. Proces vypočúvania by mal byť monitorovaný alebo minimálne nahrávaný a celý rozsah vypočúvania musí byť detailne zaznamenaný.²⁸ Právnik musí byť prítomný počas všetkých sedení za účelom vypočúvania, väzeň má rovnako právo na tlmočníka a zdravotnú pomoc počas celého trvania vypočúvania. Ďalšie ochranné opatrenie je podľa Amnesty správny výber osôb, ktoré budú väzňa vypočúvať. Tie majú byť striktne oddelené od osôb, ktoré mali na starosti zatknutie daného väzňa.²⁹

²⁶ Amnesty International. *Combating Torture and Other Ill-treatment* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2016. [Cit. 21.9.2018]. ISBN: 978-0-86210-494-8 Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL3040362016ENGLISH.PDF>

²⁷ Organizácia Spojených národov. *Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu a trestaniu*. New York: 1984, Článok 15.

²⁸ Amnesty International. *Combating Torture and Other Ill-Treatment* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2016. [Cit. 21.9.2018]. ISBN: 978-0-86210-494-8 Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL3040362016ENGLISH.PDF>

²⁹ Amnesty International Official Website. *Stop Torture* [online] 2014. [Cit. 22.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/get-involved/stop-torture/>

Aj po prepustení zo zadržania čelia bývalí väzni rizikám. Po prepustení by im malo byť vždy dovolené, aby mohli presadzovať svoje práva, v prípade, že počas zadržania čelili mučeniu. Preto Amnesty navrhla zavedenie konkrétnych ochranných opatrení vzťahujúcich sa aj na dobu po prepustení. Tieto zahŕňajú právo na ponechanie si dokumentov potvrdzujúcich prepustenie zo zariadenia. Ďalej majú väzni právo na podstúpenie zdravotnej prehliadky a získanie potvrdenia o zdravotnom stave od nezávislého lekára. Po prepustení majú tiež právo podať sťažnosť týkajúcu sa zaobchádzania počas ich zadržania prostredníctvom nezávislých a nestranných orgánov, za čo im ani ich rodine nemôže hroziť žiadne obťažovanie alebo vydieranie.³⁰

Vo viacerých krajinách je beztrestnosť pre mučiteľov tak rozšírená, že im dovoľuje mučiť bez strachu z väzby, odsúdenia alebo trestu. Toto podkopáva systémy trestných súdov v krajinách a ich právny poriadok, čo vo výsledku znamená, že sa obeť mučenia nemôžu dožadovať spravodlivosti, keďže často sám štát alebo štátny úrad ako polícia alebo vojsko sú priamymi vykonávateľmi alebo komplicmi mučenia.³¹ V týchto krajinách je teda dôkladnosť vyšetrovania alebo jeho nestrannosť ohrozená práve tým, že vyšetrujúci obvinených z mučenia sú často ich spolupracovníci.

Bezettrestnosť mučenia pramení podľa AI aj z neochoty štátu prioritizovať problém mučenia vo svojej politickej agende alebo jednoducho fakt, že tento problém odmieta riešiť a nemá vôľu poskytnúť obetiam mučenia kompenzáciu v žiadnej podobe. Organizácia Amnesty International teda pri voľbe témy a cieľa kampane brala do úvahy aj skutočnosť, že výsledkom beztrestnosti osôb vykonávajúcich mučenie je často trojnásobné porušenie medzinárodných povinností štátom. Toto porušenie sa týka toho, že obeť majú právo vedieť pravdu o ich situácii, o tom čo sa stalo. Ďalej majú právo na to aby bol ich prípad právne a spravodlivo vyriešený a obeť majú právo na nápravu škody im spôsobenej v najväčšom možnom rozsahu.

Navrhované efektívne, nezávislé mechanizmy sú teda nevyhnutné k spravodlivému vyšetrovaniu a odsúdeniu mučiteľov. Amnesty však ďalej navrhuje, aby boli mechanizmy podporené politickou vôľou vlád jednotlivých štátov priniesť potrebné zmeny. Ciele kampane zvýšiť povedomie

³⁰ Amnesty International Official Website. Stop Torture [online] 2014. [Cit. 22.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/get-involved/stop-torture/>

³¹ Amnesty International. *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.17. [Cit.21.9.2018]. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/4280_torture_media_briefing_complete_web_0.pdf

o problematike mučenia a zavedenie konkrétnych individuálnych riešení sa týkajú všetkých prípadov zadržania osôb štátom, a to vrátane bežných zadržaní osôb podozrivých z kriminálnej činnosti, osôb zadržaných armádnymi zložkami, policajným zborom, špeciálnymi jednotkami, tajnými jednotkami. Zahnuté sú tiež všetky situácie zahŕňajúce núdzové prípady, oficiálne rovnako ako aj neoficiálne a tajné miesta zadržania, kde je risk výskytu mučenia ešte vyšší. Amnesty International tiež v úvodnej fáze špecifikovala svoj cieľ kampane pomocou zadefinovania oblastí, ktorých sa kampan Zastavte mučenie nebude týkať. Tieto obsahujú mučenie páchané nešťatnými aktérmi, ako napríklad použitie neúmerného množstva sily počas demonštrácií. Tieto prípady však Amnesty zahrnie do iných kampaní a bude sa venovať ich vyšetreniu.

Zacielenie na jednoliate skupiny obyvateľstva

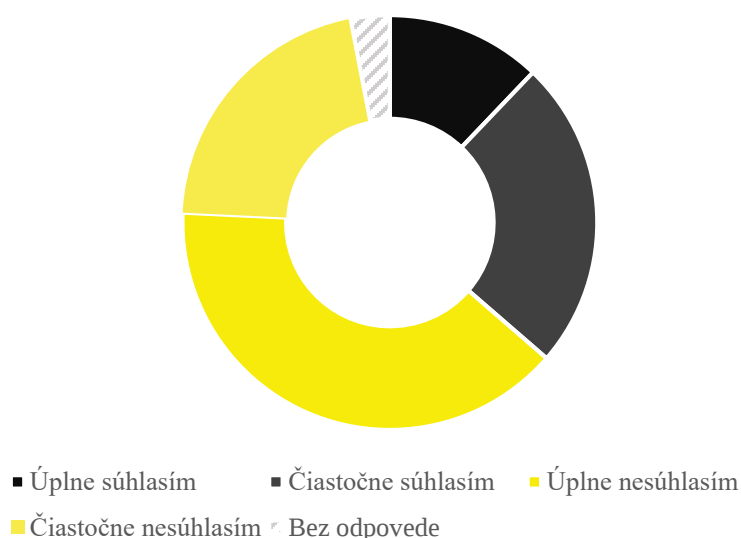
Recipients kampane Zastavte mučenie sa delia do troch hlavných skupín v závislosti na celi, ktorý Amnesty v ich prípade definovala. V prvom prípade zvýšenia povedomia o problematike sú hlavnými cieľovými skupinami široké masы obyvateľov. Amnesty chce pomocou svojich vzdelávacích programov a aktivít zvýšiť povedomie o hrozbe mučenia, a to u čo najväčšieho množstva obyvateľov. Podnietiť individuálne zmeny sa Amnesty International pokúšala u cieľovej skupiny pozostávajúcej z rozhodovacích orgánov krajín. V prípade zmeny presvedčenia sú cieľovou skupinou predovšetkým osoby, na ktorých postoje sa bude snažiť organizácia vplývať a na ktoré bude svoje edukačné aktivity smerovať. Tie boli špecifikované prostredníctvom prieskumu *Attitudes to Torture* organizáciou GlobeScan pre Amnesty International. V tejto štúdií bolo dotazovaných 21 000 osôb z 21 krajín a to z Argentíny, Austrálie, Brazílie, Čile, Číny, Grécka, Indie, Indonézie, Kanady, Kene, Mexika, Nemecka, Nigérie, Pakistanu, Peru, Ruska, Južnej Kórey, Španielska, Turecka, Veľkej Británie a Spojených štátov amerických.³² Štúdia prebiehala po dobu piatich mesiacov, kedy boli osoby osobne alebo telefonicky vyzvané, aby odpovedali, či s každým z nasledujúcich tvrdení súhlasia alebo nesúhlasia.

Tretia, záverečná časť štúdie pomohla Amnesty s definíciou tendencií a správání cieľovej skupiny, ktoré sa bude snažiť zmeniť v priebehu kampane. Tieto tendencie vyplynuli z reakcií na tvrdenie „Mučenie je v niektorých prípadoch nutné a prijateľné k získaniu informácií, ktoré by

³² Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014, s.2. [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

mohli ochrániť verejnosť“. Celkovo s tvrdením, že mučenie je niekedy ospravedlniteľné súhlasí až 36 % opýtaných. Najviac osôb si myslí, že mučenie je vhodné k získaniu dôležitých informácií v Číne (74 %), Indii (74 %), Keni (66 %) a Nigérii (64 %).³³ Amnesty si teda za svoj cieľ pre široké masy ľudí zvolila zvýšenie povedomia o nebezpečenstve neprávom zadržaných a mučených osôb, ktoré pod hrozbou alebo následkom mučenia vyslovili informácie, ktoré neboli pravdivé. Kampaň Zastavte mučenie mala tiež za úlohu presvedčiť čo najväčší počet osôb o nemorálnosti mučenia za akýchkoľvek okolností.

Graf 1 Mučenie je v niektorých prípadoch nutné a prijateľné k získaniu informácií, ktoré by mohli ochrániť verejnosť

Zdroj: Amnesty International, vlastné spracovanie

Úvodná otázka, položená účastníkom prieskumu znela „Ak by som bol/a zadržaný/á autoritami v mojej krajine, som presvedčený/á, že by som bol/a v bezpečí“. Celkovo 44 % opýtaných nesúhlasí alebo silne nesúhlasí s týmto tvrdením,³⁴ čo znamená, že by v svojej krajine cítili pri zadržení hrozbu mučenia. Najviac hrozbu mučenia zo strany štátnych autorít obyvatelia Brazílie, kde by sa po zadržení necítilo bezpečne až 80 % opýtaných.³⁵ Mexiko a Nigéria, ako jedny

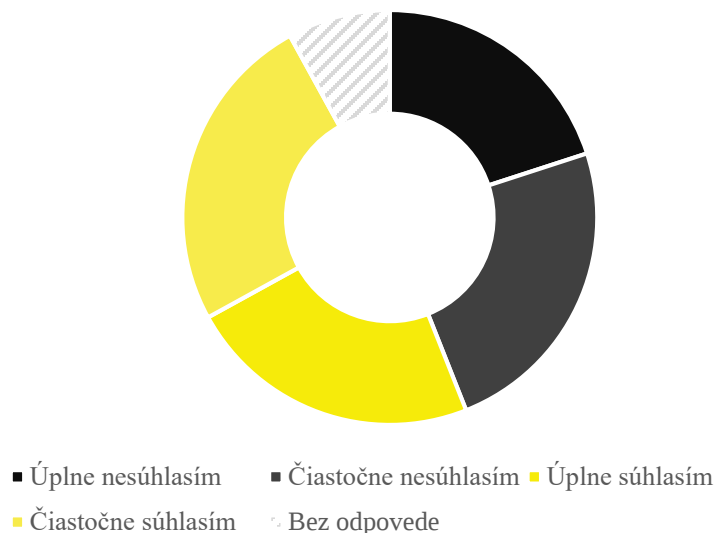
³³ Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014, s.5. [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

³⁴ Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014, s.3. [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

³⁵ tamtiež

z prioritných štátov v kampani Zastavte mučenie, v štúdií vyjadrili jasný strach z mučenia štátnymi zložkami. Polovica opýtaných obyvateľov Nigérie by sa v prípade zadržania necítila bezpečne. V prípade Mexika je číslo ešte vyššie – strach z mučenia má až 64 % respondentov.³⁶ Najbezpečnejšie by sa v prípade zadržania cítili opýtaní z Veľkej Británie, Austrálie a Kanady. Ich vnímanie možnosti byť mučený štátnymi orgánmi sa pohybuje na hranici pätnásť percent.

Graf 2 Ak by som bol/a zadržaný/á autoritami v mojej krajine, som presvedčený/á, že by som bol/a v bezpečí

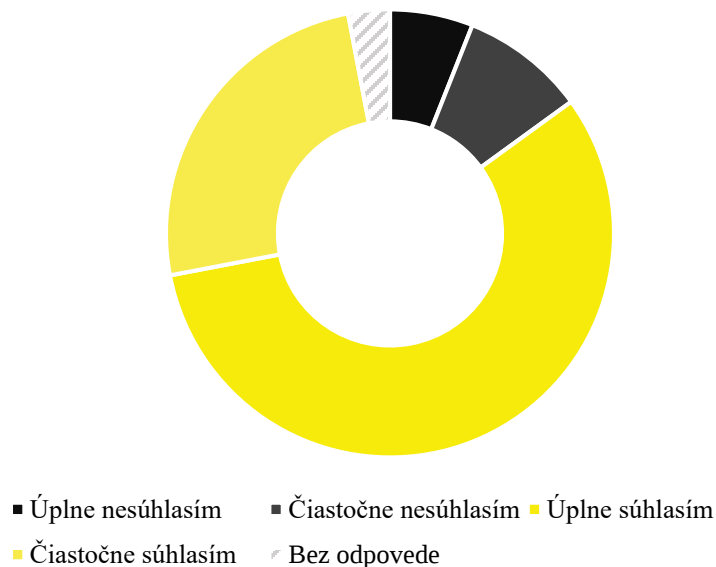
Zdroj: Amnesty International, vlastné spracovanie

Ďalej respondenti vyjadrovali súhlas alebo nesúhlas s tvrdením „Jasné pravidlá proti mučeniu sú veľmi dôležité pretože každé použitie mučenia je nemorálne a oslabuje medzinárodné ľudské práva“. Celkovo 82 % respondentov súhlasí s dôležitosťou existencie jasne vymedzených pravidiel proti mučeniu.³⁷

³⁶ Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014, s.5. [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

³⁷ Amnesty International Official Website. *Stop Torture Campaign FAQs* [online] 2014, s.2. [Cit. 23.2018] Dostupné: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaignfaqs_amnesty_trainers.pdf

Graf 3 Jasné pravidlá proti mučeniu sú veľmi dôležité pretože každé použitie mučenia je nemorálne a oslabuje medzinárodné ľudské práva

Zdroj: Amnesty International, vlastné spracovanie

Výsledky tejto časti dotazníka teda potvrdili, že verejnosť bude súhlasiť a podporovať cieľ Amnesty týkajúci sa zavedenia jasných ochranných pravidiel a opatrení pri všetkých procesoch týkajúcich sa zadržaných alebo väznených osôb. Neexistenciu postačujúcich opatrení však môžu zmeniť len samotné vlády jednotlivých krajín, ktoré na to majú moc a prostriedky. Primárnou cieľovou skupinou kampane Zastavte mučenie sa teda stali vlády, keďže cieľom Amnesty International je bojovať proti mučeniu prostredníctvom implementácie nimi navrhnutého právneho rámca do zákonov a praxe a prostredníctvom konkrétnych opatrení vlád.

Sociálny a psychologický kontext pri tvorbe kampane

K definovaniu piatich prioritných krajín, z ktorých budú pochádzať primárne cieľové skupiny kampane proti mučeniu využila Amnesty dáta z početných reportov a štúdií vypracovaných pred spustením kampane v máji 2014.³⁸ Tieto zdroje umožnili získať smerodajné sociálne a psychologické faktory cieľových skupín a pozadie problematiky mučenia v daných prioritných krajinách.

³⁸ Amnesty International Official Website. Stop Torture Campaign Resources [online]. 2014 [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaign_links_amnesty_trainers.pdf

Nigéria, ako krajina, na ktorej problém s výskytom mučenia upriamovala Amnesty International pozornosť už niekoľko rokov bola medzi cieľové krajiny zaradená kvôli dôkazom stúpajúceho počtu prípadov, ktoré boli špecifikované v roku 2013 v reporte Amnesty International s názvom *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-treatment in Nigeria*.³⁹ Amnesty International sa pri voľbe Nigérie ako prioritnej krajiny nespoliehala len na vlastné reporty a výskumy, ale mučenie ako jeden z hlavných problémov Nigérie definovali aj ďalšie nevládne organizácie, ako napríklad Medzinárodná rada pre rehabilitáciu obetí mučenia.⁴⁰ Špeciálny reportér OSN pre mučenie už v roku 2007 výsledkom analýzy právneho systému Nigérie, návštev zariadení a rozhovorov so zadržanými a s vládnyimi organizáciami, na základe forenzných lekárskeho dôkazov uviedol, že „Mučenie a hrubé zaobchádzanie je rozšírené počas policajnej väzby a mimoriadne systematické na oddeleniach vyšetrovania trestných činov. Mučenie je štandardnou súčasťou toho, ako polícia pôsobí v krajine.“⁴¹

Od roku 2007 sa však situácia v Nigérii nezlepšila, o čom hovorí report Amnesty z roku 2013. Ten vypracovala tak, že po dobu desať rokov Amnesty získavala informácie o viac ako 500 prípadoch mučenia alebo nelegálneho zaobchádzania s podozrivými osobami nigérijskými štátnymi zločkami. Metodológia Amnesty v tomto prípade pozostávala zo zbierania informácií prostredníctvom návštev policajných staníc a väzení po celej Nigérii, či rozhovorov so stovkami bývalých väzňov. Informácie Amnesty získavala na svojich viac ako 20 misiách v Nigérii, rovnako ako telefonicky z kancelárie Amnesty International v Londýne. Report čerpá dôkazy z rozhovorov s príbuznými obetí, právnikmi a obrancami ľudských práv, ktorí sa zaoberali prípadmi mučenia. Rovnako ako aj z dokumentov súvisiacich so súdnymi prípadmi, lekárskeho záznamov, fotografických dôkazov a právnych reportov.⁴²

³⁹ Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.12 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

⁴⁰ International Rehabilitation Council for Torture Victims. *Torture and Right to Rehabilitation in Nigeria* [online] Kodaň, 2016, s.5 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: https://issuu.com/irct/docs/nigeria_report

⁴¹ UN Human Rights Council. *Report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Manfred Nowak : addendum : Mission to Nigeria (4 to 10 March 2007)*. Geneve: UN Human Rights Council,[online] 2007. S.13 [Cit. 26.9.2018] Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/4785d5042.html>

⁴² Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.12 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

Prípady mučenia a hrubého zaobchádzania sa však netýkali len niektorých štátnych zariadení, ale Amnesty získala dôkazy o mučení vykonávanom ozbrojenými skupinami ako Boko Haram. Pre účely kampane však Amnesty obmedzila prípady len na tie spáchané nigérijskou políciou alebo armádou v snahe získať od zadržaných osôb dôkazy, ktoré podľa reportu tvoria veľkú väčšinu všetkých prípadov.⁴³ V rozpore s medzinárodným právom⁴⁴ sú informácie získané výsledkom mučenia osôb často však používané a súdmi akceptované ako dôkazy.

V prípade Mexika bolo jeho zvolenie za prioritnú krajinu podporené nielen reportami Amnesty International, ale aj štúdiou *Attitudes to Torture* (2013), podľa ktorej sa až 64 % obyvateľov obáva o svoje bezpečie v súvislosti s mučením zo strany štátnych zložiek.⁴⁵ V reporte *Out of Control: Torture and Other Ill-Treatment in Mexico*, ktorý vypracovala Amnesty International v roku 2014 boli vyšetřované prípady mučenia zadržaných osôb prostredníctvom skúmania oficiálnych dokumentov a záznamov, rozhovorov s obeťami, ich príbuznými, právnikmi a tak isto výskumníci kontaktovali nezávislých lekárov a iné nevládne a občianske združenia, vládne agentúry. Report preukázal dôležitosť zamerania pozornosti boja proti mučeniu aj na Mexiko, napriek tomu, že jeho vláda sa zaviazala k početnému množstvu opatrení na prevenciu mučenia a potrestanie vinníkov.

Avšak tieto záväzky nie sú adekvátne a v praxi bežne ignorované políciou, armádou, prokurátormi, sudcami, právnikmi a aj komisiami za ľudské práva.⁴⁶ Rovnako sú obchádzané aj zákony kriminalizujúce mučenie a právne neuznávajúce dôkazy získané dôsledkom mučenia. Mexická vláda však tvrdí, že prípady mučenia a hrubého zaobchádzania už zďaleka nenastávajú bežne a odmietajú dokonca aj nálezy špeciálneho reportéra pre mučenie v Mexiku Juana Mendéza, ktoré považujú za nekorešpondujúce s realitou.⁴⁷ Kým počet odsúdených za mučenie je nízky, počet ohlásených prípadov mučenia bol v 2013 o 600 % vyšší než v 2003. Za túto dobu bolo

⁴³ Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other and Ill-Treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.12 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

⁴⁴ Organizácia Spojených národov. *Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu a trestaniu*. New York: 1984, Článok 15.

⁴⁵ Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014, s.5. [Cit. 26.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

⁴⁶ Amnesty International. *Out of Control: Torture and other Ill-Treatment in Mexico* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014. S.58 [Cit. 29.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/amr410202014en.pdf>

⁴⁷ WILKS, Alex. Mexico's Torture Problem. In: *Oxford Human Rights Hub* [online] 22.4.2015 [Cit. 27.9.2018] Dostupné z: <http://ohrh.law.ox.ac.uk/mexicos-torture-problem/>

otvorených viac ako 1200 prípadov podozrenia z mučenia, z čoho vzišlo za celé 10 ročné obdobie len 12 obvinení.⁴⁸

Ďalšou prioritnou krajinou boli Filipíny, kde je podľa reportu Amnesty International mučenie rozšírené najviac u policajných zložiek štátu. Report *Above the Law: Police Torture in the Philippines*⁴⁹ hovorí o mučení zadržaných osôb filipínskymi bezpečnostnými zložkami, pričom páchatelia nie sú takmer nikdy spravodlivo odsúdení.⁴⁹ Report bol vypracovaný z informácií získaných Amnesty International z rozhovorov s obeťami mučenia, ich príbuznými, prostredníctvom spolupráce s ďalšími nevládnymi organizáciami. Práve nevládne organizácie pôsobiace na poli ľudských práv na Filipínach zistili, že aj keď problém mučenia pretrváva, prípady, kedy bola do mučenia údajne zapojená polícia, sú často zdokumentované nedostatočne alebo vôbec. Filipínska vláda prijala rozsiahle zákony na zastavenie mučenia a prisľúbila zvýšiť svoje snahy o implementáciu týchto zákonov. V skutočnosti však praktiky mučenia a hrubého zaobchádzania zostávajú používané prevažne voči väzňom a zadržaným osobám.⁵⁰ Napriek tomu, že vláda na Filipínach prijala potrebné zákony, je nutné, aby boli dodržiavané aj v praxi.

Uzbekistan bol vyhlásený ako jedna z prioritných krajín pre kampaň Zastavte mučenie aj kvôli tomu, že organizácia Amnesty obdržala pravidelne veľké množstvo obvinení z mučenia a hrubého zaobchádzania bezpečnostnými zložkami a väzenským personálom.⁵¹ Report ukazuje, že osoby sú mučené počas zatknutia, prevozu, pred začatím ich súdneho pojednávania a následne aj vo väzenských zariadeniach. Štát zlyháva vo vykonávaní efektívnych vyšetrovaní obvinení z mučenia a len veľmi málo obetiam sa podarí dosiahnuť spravodlivosti.⁵²

Na rozdiel od Uzbekistanu, v Maroku je počet prípadov mučenia vo väzenských zariadeniach nižší. Amnesty International však prijíma svedectvá o prípadoch mučenia počas zatknutia,

⁴⁸ Amnesty International. *Out of control: Torture and other Ill-Treatment in Mexico* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014. S.6 [Cit. 29.9.2018] Dostupné z:

<https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/amr410202014en.pdf>

⁴⁹ Amnesty International. *Above the Law: Police Torture in the Philippines* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.98. [Cit. 30.9.2018] Dostupné z: https://www.amnestyusa.org/files/asa_350072014.pdf

⁵⁰ Amnesty International. *Above the Law: Police Torture in the Philippines* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.98. [Cit. 30.9.2018] Dostupné z: https://www.amnestyusa.org/files/asa_350072014.pdf

⁵¹ Amnesty International. *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.21. [Cit.30.9.2018]. Dostupné z:

https://www.amnesty.org.uk/files/4280_torture_media_briefing_complete_web_0.pdf

⁵² Amnesty International. *Secrets and Lies: Forced Confessions under Torture in Uzbekistan* [online] Londýn: Amnesty International Ltd., 2015, s.67. [Cit. 1.10.2018] Dostupné z:

<https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR6210862015ENGLISH.PDF>

vypočúvania alebo zadržiavania incommunicado vo väčšine prípadov zo strany polície. Rovnako ako v prípadoch ostatných krajín je mučenie formálne zakázané a vyjadrené v zákonoch, realita a prax je však nezmenená. Sudcovia a prokurátori sa obvineniami z mučenia zaoberajú len málokedy. Navyiac, podľa reportu Amnesty samotný súdny systém často podporuje beztretnosť mučiteľov, keď pri výsluchoch podozrivých nie sú prítomní právnici a samotné súdy stále akceptujú svedectvá získané následkom mučenia namiesto materiálnych dôkazov alebo osobných priznaní priamo na súde.⁵³

2.2 Taktiky využité Amnesty International počas kampane Zastavte mučenie

Informačná politika

Informačná politika v kontexte kampane Zastavte mučenie spočíva v promptnom získavaní informácií a spolupráci s dvoma typmi aktérov. Na jednej strane to boli nevládne organizácie pôsobiace globálne po celom svete. Tie boli kľúčové pre Amnesty predovšetkým počas prípravnej fázy kampane, ale spolupráca s nimi pokračovala aj počas celej kampane Stop Torture. K týmto patrili Asociácia pre prevenciu mučenia,⁵⁴ Medzinárodná rada na rehabilitáciu obetí mučenia a Svetová organizácia proti mučeniu. Okrem globálne pôsobiacich sa k týmto nevládnym organizáciám radia aj organizácie pôsobiace v jednotlivých krajinách, ktoré ale nie sú prioritné krajiny kampane. Tie však Amnesty pomohli získať ďalšie informácie dôležité pre čo najefektívnejší chod kampane. Amnesty v spolupráci s nevládnymi organizáciami na Pobreží Slonoviny, v Nemecku, Uruguaji a Austrálii dokázala identifikovať ďalšie možnosti rozšírenia povedomia o kampani v prioritných krajinách, nevládne organizácie z Írska, Burkina Faso, Poľska a Maďarska boli zase prítomné pri analýze právnych systémov prioritných krajín, čo pomohlo Amnesty formovať svoje ciele týkajúce sa zmeny legislatívy v prioritných krajinách.

Na druhej strane Amnesty International využívala spoluprácu s nevládnymi organizáciami, partnermi a obrancami ľudských práv pôsobiacimi v prioritných krajinách a tak získavala informácie, ktoré by v inom prípade bolo veľmi zložitá získať prostredníctvom spolupráce

⁵³ Amnesty International. *Secrets and Lies: Forced Confessions under Torture in Uzbekistan* [online] Londýn: Amnesty International Ltd., 2015, s.67. [Cit. 1.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR6210862015ENGLISH.PDF>

⁵⁴ Association for the Prevention of Torture

s aktérmi priamo prítomnými v prioritných krajinách. Lokálne nevládne organizácie dopomohli Amnesty International získať kontakt na obete mučenia, ktorých príbehy sa následne stali prioritnými v tejto kampani a ich svedectvá a skúsenosti boli ďalej komunikované do celého sveta. Najdôležitejšia bola spolupráca s ďalšími organizáciami v prípade Uzbekistanu, keďže ten je pre Amnesty International z hľadiska získavania informácií takmer uzavretý.

Amnesty International získavala informácie od obrancov ľudských práv v exile a prostredníctvom bezpečných a tajných prostriedkov aj s obrancami ľudských práv priamo v Uzbekistane. V prípade Mexika boli výskumy a štúdie vypracované v blízkej spolupráci s lokálnymi mexickými nevládnymi organizáciami, právnikmi a obrancami ľudských práv. Lokálne nevládne organizácie, ktoré pomáhali Amnesty získavať informácie, ktoré ďalej použila vo svojom reporte o stave mučenia v Mexiku boli Centrum pre ľudské práva Miguel Agustín Pro Juárez, Mexická komisia pre obranu a podporu ľudských práv, Komisia ľudských práv severovýchodu.⁵⁵

Základňa partnerských organizácií sekcie Amnesty International Maroko bola taktiež široká, do spolupráce na kampani proti mučeniu sa zapojili organizácie ako Marocká asociácia pre ľudské práva, Lekárska asociácia pre rehabilitáciu obetí mučenia a Komisia pre obradu islamistických zajatcov. Hlavným partnerom pri nielen poskytnutí informácií o historických prípadoch mučenia, ale aj pri spolupráci pri získavaní dôkazov pre prioritné prípady kampane boli nigérijské nevládne organizácie,⁵⁶ ktoré jej tak isto pomáhali s rozširovaním povedomia o samotnej kampani. Podstatným partnerom počas kampane bola Nadácia pre ľudské práva, sociálny rozvoj a životné prostredie.

Symbolická politika

Symbolická politika v prípade kampane proti mučeniu znamenala, že jednotlivé sekcie Amnesty z rôznych krajín mohli problematiku prioritných krajín prepojiť s lokálne relevantnými problémami. Jedným z nich je Pobrežie Slonoviny. Táto krajina už od začiatku kampane Zastavte mučenie uskutočnila množstvo aktivít, ktorými chcela prepojiť problematiku mučenia v prioritných krajinách a problematiku mučenia vo vlastnej krajine. Sekcia Amnesty International

⁵⁵ Centro de Derechos Humanos Miguel Agustín Pro Juárez, Comisión Mexicana de Defensa y Promoción de los Derechos Humanos, Comisión de Derechos Humanos del Noroeste

⁵⁶ Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-Treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.21 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

Pobrežie Slonoviny pracovala predovšetkým na prípadoch Mosesa Akatugba z Nigérie a Aliho Assrassa z Maroka. Dôvodom, prečo to boli práve tieto prípady bolo, že boli pre Pobrežie Slonoviny symbolické a reflektovali ich situáciu v oblasti mučenia. Prostredníctvom týchto prípadov mohla sekcia Amnesty Pobrežie Slonoviny usporiadať udalosti a akcie, na ktorých zvýšila povedomie o problematike mučenia a tie zároveň dopomohli k zväčšeniu členskej základne. Hlavný cieľ vytýčený Amnesty International v spolupráci s ďalšími nevládnymi organizáciami na Pobreží Slonoviny je dosiahnuť definitívne kriminalizovanie mučenia trestným zákonníkom Pobrežia Slonoviny. Amnesty International Pobrežie Slonoviny teda začala tento cieľ v spolupráci s ďalšími partnermi presadzovať a vypracovávať štúdie. Výsledkom ich snáh bolo, že počas Konferencie Amnesty International 26. júna 2014 sa minister spravodlivosti a ľudských práv Pobrežia Slonoviny zaviazal bližšie preskúmať podnety Amnesty International. Okrem toho, členovia parlamentu predložili návrh na zmenu trestného zákona týkajúceho sa mučenia.⁵⁷

Ďalšou sekciou, ktorá úspešne využila symbolizmus a dokázala prioritné prípady kampane prepojiť s lokálnymi realitami bola mongolská Amnesty International. Táto sekcia sa problematikou mučenia a presadzovaním boja proti nemu zaoberala viac ako 10 rokov a spustenie globálnej kampane proti mučeniu spôsobilo zmobilizovanie členov Amnesty International Mongolsko. Ich aktivity spočívali vo vykonávaní vzdelávacích workshopov, usporiadali tréningy pre políciu, prokurátorov a sudcov na prevenciu mučenia a hrubého zaobchádzania. Ďalšou aktivitou mongolskej sekcie boli konferencie a okrúhle stoly s predstaviteľmi vlády Mongolska a ďalšími nevládnymi organizáciami. Zvyšovanie povedomia a spolupráca s kľúčovými rozhodujúcimi orgánmi nakoniec priniesla 12. februára 2015 ratifikáciu Opčného protokolu Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu.⁵⁸

Politika pák

Využívanie taktiky pák bolo v rámci lobovania Amnesty efektívne predovšetkým prostredníctvom orgánov Spojených národov. Najmä zmluvné orgány OSN a orgány špeciálnych reportérov dopomohli Amnesty s presadzovaním ich odporúčaní u rozhodujúcich orgánov. Počas

⁵⁷ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015. s. 34 [Cit.23.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

⁵⁸ APT. Mongolia OPCAT Ratification. *APT* [online] 2015 [Cit. 23.10.2018] Dostupné z: https://apt.ch/en/opcat_pages/opcat-ratification-42/

kampane nadviazala Amnesty International priamy kontakt so Špeciálnym reportérom pre mučenie a ďalšie hrubé zaobchádzanie, ktorý dopomohol presadzovať ciele kampane a zvýšiť povedomie o nej samotnej. Amnesty International tvrdí, že možnosti presadzovať ciele kampane vytvorené prostredníctvom OSN pomohli Amnesty zlepšiť pozíciu v lobovaní napriek tomu, že ciele a témy kampane Amnesty boli často orgánmi OSN preberané až počas druhého roka trvania kampane.⁵⁹

Ďalší spôsob, akým Amnesty vplývala na prioritné krajiny nepriamou cestou je spolupráca s Európskou úniou. V prvom rade musela Amnesty International prostredníctvom svojich jednotlivých sekcií nadviazať kontakt s orgánmi EÚ a pravidelne ich informovať o kampani a jej cieľoch, čo spôsobilo, že všetky hlavné orgány EÚ mali dostatočné informácie o prioritách kampane a Amnesty tak mohla jednoduchšie spolupracovať a reagovať na možnosti nadviazania kontaktu s vládami prioritných krajín, napríklad prostredníctvom dialógov o ľudských právach či oficiálnych návštev. Sekcie Amnesty sa tiež pokúšali vytvoriť vplyv na vlády prioritných krajín prostredníctvom kontaktovania ich ambasád po celom svete. Komunikácia s ambasádami bola efektívna predovšetkým z hľadiska získavania odpovedí a postojov prioritných krajín na ciele kampane Amnesty International, z čoho sa dá predpovedať miera otvorenosti smerom k navrhovaným zmenám.

Amnesty tiež využívala spoluprácu s vládami jednotlivých sektorov Amnesty International. Najúspešnejším príkladom využitia politiky pák v rámci kampane proti mučeniu bolo zacielenie na svoju národnú vládu sekciou Amnesty International Nemecko. Táto sekcia bola informovaná, že nemecká vláda oficiálne neodsúdila problém mučenia v Mexiku. Amnesty Nemecko najprv identifikovala hlavných aktérov, prostredníctvom ktorých sa bude snažiť vplývať na cieľovú, mexickú vládu. Títo aktéri boli Ministerstvo zahraničných vecí Nemecka a podeň patriaca nemecká ambasáda v Mexiku z dôvodu jeho úlohy vyhodnocovania ľudsko-právnej situácie v zahraničí, Ministerstvo pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj, ktoré Mexiku poskytlo finančnú pomoc na podporu obnoviteľnej energie a Ministerstvo vnútra, ktoré malo vo svojej agende vytvorenie spolupráce s Mexikom v oblasti bezpečnosti. Práve plánovanú spoluprácu v oblasti bezpečnosti využila nemecká sekcia Amnesty International ako páku, ktorou sa snažila vysvetliť nemeckej vláde, že ak odsúhlasia s plánom spolupracovať v Mexikom, musia preskúmať všetky možné

⁵⁹ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015. s. 16 [Cit.23.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

hrozby a to vrátane hrozby mučenia štátnymi zložkami. V opačnom prípade by sa na mučení mohli stať nepriamymi spoluúčastníkmi.

Z hľadiska rozdelenia typov politiky pák v tomto prípade prevažovala materiálna politika pák, keďže Nemecko malo dobrú pozíciu ovplyvniť rozhodnutia mexickej vlády kvôli finančnej pomoci, ktorú im poskytli ako aj kvôli snahe Mexika nezhoršovať bilaterálne diplomatické vzťahy. Prostredníctvom pravidelnej komunikácie s vytýčenými orgánmi, lobovania pred nemeckým parlamentom a pred jednotlivými členmi vlády, či prostredníctvom verejných udalostí na podporu povedomia o mučení v Mexiku, sa Amnesty International podarilo presvedčiť nemeckú vládu a parlament o problémoch mexického právneho systému a porušovania ľudských práv. Títo politici zase využili svojho vplyvu a oficiálnych návštev v Mexiku na to, aby vyjadrili svoje obavy o ľudské práva pred mexickými politikmi.

Ďalším úspechom bolo, že Ministerstvo zahraničných vecí Nemecka začalo organizovať pravidelné okrúhle stoly na tému stavu ľudských práv v Mexiku so spoluúčasťou viacerých občianskych spoločností.⁶⁰ Ministerstvo vnútra Nemecka odložilo svoj plán bezpečnostnej spolupráce s Mexikom za účelom dosiahnutia lepšieho stavu ľudských práv. Téma mučenia v Mexiku sa v Nemeckom parlamente preberá pravidelnejšie ako v predchádzajúcich rokoch a povedomie o tejto problematike stúplo.

Politika zodpovednosti

Hlavné zdroje, ktoré využívala Amnesty International v prípade politiky zodpovednosti boli medzinárodné zmluvy, ktoré cieľové krajiny prijali, avšak v praxi aplikované neboli. Toto správanie cieľových krajín bolo zhrnuté v príznačne nazvanom dokumente *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises*. Tento dokument možno považovať za nástroj politiky zodpovednosti, pretože verejnosť informuje o súčasnom stave mučenia vo svete, ktorý pretrváva aj napriek existencii niekoľkých zákonov, ktoré mučenie odsudzujú. V prvom rade sa jedná o porušenie Článku 5 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Článku 7 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ktorý hovorí, že nikto by nemali byť podrobený mučeniu alebo inému

⁶⁰ Amnesty International. 2014 Impact and Learning Report [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015. s. 16 [Cit.23.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

hrubému zaobchádzaniu a rovnako aj Článku 10, ktorý hovorí o tom, že všetky osoby pozbavené slobody by malo byť jednané s úctou, ľudskosťou a rešpektom.

Ďalšie pramene sú Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Amnesty International sa nesústredila len na oficiálne dokumenty, ale snažila sa verejnosť informovať o prisľuboch vlád cieľových krajín týkajúcich sa zlepšenia situácie ľudských práv a na zákony samotných cieľových krajín. Tieto uviedla už na začiatku kampane v každom z piatich reportov o mučení v cieľových krajinách.

V prípade Nigérie je síce zákaz mučenia vyjadrený v jej ústave, mučenie však nie je definované v trestnom zákonníku a rovnako nie je ani kriminalizované. Druhý článok Dohovoru proti mučeniu však hovorí o tom, že krajiny tieto kroky smerom k prevencii mučenia majú podniknúť.⁶¹ Amnesty International teda využila medzinárodných záväzkov Nigérie, aby jej vládu donútila k prevzatíu zodpovednosti za svoje sľuby.

Vláda Mexika sa zaviazala k odstráneniu mučenia nielen v Dohovore proti mučeniu, ale aj podpísaním Medziamerického dohovoru o prevencii a trestaní mučenia v roku 2005. Samotné mučenie je tiež podobne ako v prípade Nigérie zakázané v Mexickej ústave,⁶² ale zároveň je mučenie aj obsahom federálnych zákonov, ktoré sa však v definícii podstaty mučenia nezhodujú s Dohovorom proti mučeniu.⁶³ Toto pre Amnesty znamenalo, že Mexickú vládu počas kampane upozorňovala na rozličné štandardy medzi federálnym právom a medzinárodnými dohovormi, ktoré podpísala, čo často znemožňuje obetiam mučenia dosiahnuť spravodlivosť.

V prípade Filipín mohla Amnesty International požadovať nielen dodržiavanie medzinárodných dohôd a vlastných zákonov, ale aj dodržiavanie verejných prisľubov vlád. Tie Filipínska vláda vyjadrila v reporte predloženom Rade OSN pre ľudské práva v roku 2012. V reporte stálo, že

⁶¹ UN General Assembly, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*. [online]. New York: United Nations, 10 December 1984,. [Cit. 23.10.2018] Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a94.html>

⁶² General Congress of the United Mexican States. *Political Constitution of the Mexican United States* [online] Mexico F.D., 1917, čl.20. [Cit. 25.10.2018] Dostupné z: https://www.oas.org/juridico/mla/en/mex/en_mex-int-text-const.pdf

⁶³ Dohovor proti mučeniu na rozdiel od mexického federálneho zákona nelimituje dôvod mučenia len na niekoľko špecifických možností.

vytvoria mechanizmus, ktorý dovoľí organizáciám občianskej spoločnosti a Komisii pre ľudské práva pravidelne monitorovať pokrok Filipín v riešení problému mučenia.⁶⁴

Podobne ako u ďalších cieľových krajín, Uzbekistan vyjadril svoj verejný záväzok zákazu mučenia Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach a Dohovorom proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Navyiac, v prípade Uzbekistanu boli uskutočnené formálne, legislatívne administratívne kroky k zosilneniu ochranných opatrení proti mučeniu a inému hrubému zaobchádzaniu a dokonca po odporúčení Komisie proti mučeniu z roku 2007 prijal Uzbekistan národný plán na implementáciu odporúčaní vyjadrených v reporte Komisie.⁶⁵ Problém mučenia zadržaných osôb a väzňov však napriek týmto krokom pretrváva a preto kampaň zdôrazňuje neefektívnu implementáciu zákonov do praxe.

V posledných rokoch Maroko niekoľko krát vyjadrilo svoje odhodlanie odstrániť mučenie. A to prostredníctvom upevnenia jasnej definície mučenia v trestnom zákonníku v roku 2006⁶⁶, či prostredníctvom zákazu mučenia článkom 22 Ústavy z roku 2011,⁶⁷ čo znamená vynaloženie väčšej snahy na eliminovanie mučenia a iného hrubého zaobchádzania. Report Amnesty International *Shadow of impunity: Torture in Morocco and Western Sahara* ukazuje, že hrozba mučenia v Maroku naďalej neubúda predovšetkým kvôli nevyužívaniu bezpečnostných opatrení a ich neefektivite.⁶⁸

Amnesty International teda v prípade prioritných krajín poukázala na nedodržiavanie zákonov a tým pádom žiadala o prevzatie zodpovednosti za vzniknutú situáciu. Vládam týchto krajín tiež

⁶⁴ The Government of Philippines *National report submitted to the Human Rights Council A/HRC/WG.6/13/PHL/1* [online] Geneva, 2012, odstavce 49 [Cit.16.10.2018] Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/123/16/PDF/G1212316.pdf?OpenElement>

⁶⁵ The Committee against Torture. *Concluding observations on the fourth periodic report of Uzbekistan CAT/C/UZB/CO/4* [online] Geneva, 2013. [Cit.26.10.2018] Dostupné z:

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/UZB/CO/4&Lang=En

⁶⁶ Amnesty International. *Shadow of Impunity: Torture in Morocco and Western Sahara* [online] London: Amnesty International Publishing, 2015, s.6 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z:

<https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE290012015ENGLISH.PDF>

⁶⁷ The Government of Morocco. *Constitution of Morocco* [online] Morocco, 2011, čl.22 [Cit.27.10.2018] Dostupné z: https://www.constituteproject.org/constitution/Morocco_2011.pdf

⁶⁸ Amnesty International. *Shadow of Impunity: Torture in Morocco and Western Sahara* [online] London: Amnesty International Publishing, 2015, s.7 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE290012015ENGLISH.PDF>

na začiatku kampane vo svojich reportoch ponúkla dôvody, prečo svoje sľuby majú dodržať, rovnako ako aj konkrétne riešenia, pomocou ktorých môžu situáciu zmeniť.

2.3 Metódy využité Amnesty International počas kampane Zastavte mučenie

Po vypracovaní cieľov, ktoré sa Amnesty snažila počas dvojročného trvania kampane dosiahnuť, špecifikovaní cieľových skupín a taktík kampane, boli následne vybrané a aplikované metódy komunikačnej stratégie, ktoré boli využívané pri lobovaní s cieľovými skupinami a pri práci s médiami.

Lobovanie na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Lobovanie „tvárou v tvár“, teda pred samotnými zástupcami vlád a vládnych zložiek jednotlivých štátov bolo jednou z najdôležitejších častí kampane Zastavte mučenie. Lobovanie v tomto prípade prebiehalo zväčša za zavretými dverami, k dosiahnutiu úspechu a toho, aby vládni zástupcovia dokázali načúvať cieľom organizácií Amnesty však muselo predchádzať využitie viacerých iných metód.⁶⁹ Amnesty International zaznamenala najväčší úspech lobovania, ak jej štúdie odhaľujúce použitie mučenia obsahovali tiež analýzu noriem a zákonov daného štátu. Štúdie tiež museli obsahovať dôvody, prečo Amnesty International žiada legálne zmeny a rovnako aj definíciu konkrétnych riešení problémov, na ktoré upozorňuje.⁷⁰

V prípade Nigérie na stretnutiach so zástupcami vlády alebo vládnych zložiek vyjadrovala organizácia Amnesty International opakovane svoje znepokojenie so zaobchádzaním so zadržanými osobami v severnej časti Nigérie, stavom zadržiavacích zariadení, nedostačujúcou možnosťou kontaktu zadržaných osôb s právnikmi či humanitárnymi organizáciami.⁷¹ Delegácia Amnesty International sa osobne stretla so zástupcami nigérijskej armády v Abuji v júli roku 2013. Dôvodom bolo, aby vyslovila svoje obavy o stave porušovania ľudských práv armádou a o podmienkach v zadržiavacích zariadeniach, ktoré spadajú pod armádu. Zástupcovia armády

⁶⁹ Amnesty International. *Campaigning Manual* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2001, s.63 [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/120000/act100022001en.pdf>

⁷⁰ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015. [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

⁷¹ Amnesty International. *Amnesty International Public Statement AFR 44/025/2013* [online] 2013. S.3 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.at/media/1208/amnesty-international-public-statement.pdf>

síce uznali, že v týchto zariadeniach došlo k porušeniu ľudských práv, ale tieto porušenia nevznikli zámerne: „*Ak sa do prípadov musela zapojiť aj armáda, znamenalo to, že na vyriešenie danej situácie bolo potrebné prijať viac opatrení. Tieto ďalšie opatrenia niekedy môžu spôsobiť vznik vedľajšej škody, ktorá ale nie je zámerná.*“⁷² Predstavitelia armády prisľúbili vydanie stanoviska k problematike, na ktorú Amnesty upozornila. Neskôr toho roku v septembri prebehlo stretnutie znova a Amnesty International zdieľala závery svojho reportu o mučení v Nigérii a požadovala od šéfa obranných zložiek Nigérie jeho stanovisko. Rovnako ako v júli však žiadnu odpoveď Amnesty neobdržala.⁷³

Spolupráca s rozhodujúcimi nigérijskými úradmi sa obnovila až v auguste 2014, kedy zástupca štátnej bezpečnosti odoslal Amnesty International list, v ktorom stálo vyhlásenie, v ktorom tvrdil, že všetky vládne agentúry v Nigérii sú zaviazané dodržiavať Ženevské konvencie a tým maximalizujú ochranu civilistov. Zároveň však v liste potvrdil, že k porušeniu medzinárodného práva došlo, ale nigérijské zložky sú odhodlané každým dňom sa zlepšovať.⁷⁴ Stretnutia AI s nigérijskými úradmi poskytli odpovede na prvú dôležitú otázku pri lobovaní „tvárou v tvár“, a to, že vláda Nigérie súhlasí s tým, že je nutné situáciu výskytu mučenia zo strany armády riešiť a zlepšovať. Ale na druhej strane doslovne nevyjadrila ochotu spolupracovať na zmene s Amnesty International.

Spolupráca Amnesty s Mexickou vládou bola intenzívnejšia než s tou v Nigérii. Mexická vláda bola ochotná už počas vypracovávania úvodného reportu *Out of Control: Torture and Other Ill-Treatment in Mexico* poskytnúť Amnesty informácie a zúčastňovať sa na stretnutí s jej delegátmi. Amnesty v prípade Mexika spolupracovala hlavne s generálnym prokurátorom pre ľudské práva. Ten organizácií poskytol súdne spisy týkajúce sa jednotlivých prípadov mučenia a hrubého zaobchádzania. V decembri 2014 spolupracovala Amnesty International s Najvyšším súdom v Mexiku pri vypracovávaní Špeciálneho protokolu pre sudcov a rezort spravodlivosti.⁷⁵ Tento

⁷² Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-Treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.21 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

⁷³ Amnesty International. *Amnesty International Public Statement AFR 44/025/2013* [online] 2013. S.4 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.at/media/1208/amnesty-international-public-statement.pdf>

⁷⁴ Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-Treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014, s.21-22 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

⁷⁵ Special Protocol for judges and the judicial branch

protokol dokonca využíval dáta z reportu *Out of Control: Torture and Other Ill-Treatment in Mexico*.⁷⁶

Spolupráca s rozhodujúcimi orgánmi v Mexiku tiež prebiehala prostredníctvom sérií okrúhlych stolov, ktoré zorganizovala v roku 2015 mexická vláda na zavedenie diskusie s nevládnymi organizáciami, kde bola zastúpená aj Amnesty International. Téma diskusií bol obsah zákonov, ktoré by mali byť prijaté na podporu boja proti mučeniu.⁷⁷ Naviac, v auguste roku 2015 bola Amnesty súčasťou konzultantov, ktorí slúžili ako poradný orgán pri vypracovávaní Národného protokolu pre vyšetrovanie mučenia. Takýmto spôsobom dokázala Amnesty ovplyvniť konečnú podobu protokolu.

Počas trvania kampane Zastavte mučenie vláda na Filipínach spolupracovala s Amnesty International vo viacerých prípadoch. Deň po publikovaní reportu *Amnesty Above the Law: Police Torture in the Philippines* filipínsky senát otvoril vyšetrovanie prípadov uvedených v reporte. Amnesty tiež nadviazala spoluprácu s Komisiou pre ľudské práva v problematike dohliadania nad procesmi polície, ochrany obetí mučenia a ich rodín a zefektívňovania a zrýchľovania reakcií na podozrenia z mučenia. Amnesty tiež blízko spolupracovala so senátorom, ktorý viedol zasadanie filipínskeho senátu ohľadom mučenia. Ten dokonca na zasadaní prezentoval polícií a ďalším vládnym agentúram materiály, ktoré boli vypracované Amnesty International.⁷⁸ V roku 2015 Amnesty úspešne lobovala za vytvorenie Národnej komisie na prevenciu mučenia a taktiež spolupracovala s vládou, ktorá využívala report *Above the Law* ako kľúčový zdroj dôvodov nutnosti založenia Národnej komisie na prevenciu mučenia. Spolupráca s filipínskou vládou však začala už počas vypracovávania reportu, kedy boli Amnesty poskytnuté informácie viacerými štátnymi zložkami ako napríklad Oddelením ľudských práv a vnútorných záležitostí filipínskej národnej polície,⁷⁹ Komisiou národnej polície, Filipínskym ombudsmanom pre ľudské práva,

⁷⁶ Amnesty International. *Out of control: Torture and Other Ill-Treatment in Mexico* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014. [Cit. 29.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/amr410202014en.pdf>

⁷⁷ Amnesty International. *Stop Torture Global Campaign Exit Strategy* [online] Londýn, 2016. S.7 [Cit. 7.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.cz/data/file/2640-stop-torture_exit-strategy.pdf?version=1460952475#page=8&zoom=100,0,152

⁷⁸ Amnesty International. *Stop Torture Global Campaign Exit Strategy* [online] Londýn, 2016. S.10 [Cit. 7.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.cz/data/file/2640-stop-torture_exit-strategy.pdf?version=1460952475#page=8&zoom=100,0,152

⁷⁹ Amnesty International. *Above the Law: Police Torture in the Philippines* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s.98. [Cit. 30.9.2018] Dostupné z: https://www.amnestyusa.org/files/asa_350072014.pdf

rezortom spravodlivosti, či národnou prokuratúrou. Výskumníčka na Filipínach Amnesty International Hazel Galang sa vyjadrila, že spolupráca s jednotlivými členmi vlády a získavanie informácií od nich je v tomto prípade mimoriadne dôležitá.⁸⁰ Pre tieto osoby často ponúkajú úplnú anonymitu ich vyjadrení.

Kým v prípade Filipín je pomerne jednoduché naviazať kontakt s autoritami, v prípade autoritárskeho Uzbekistanu, je to takmer nemožné. Amnesty International sa teda rozhodla lobiť hlavne prostredníctvom svojich štúdií, ale snažila sa primárnu cieľovú skupinu vládu ovplyvniť pomocou sekundárnych skupín. Počas zasadania Rady OSN pre ľudské práva vedúci delegácie použil informácie publikované v reporte Amnesty „*Secrets and Lies. Forced Confessions under Torture in Uzbekistan*“ a tvrdil, že vláda Uzbekistanu preštuduje odporúčania týkajúce sa zmeny legislatívy, ktoré navrhuje report. Amnesty International nebol poskytnutý priestor lobiť priamo pred vládou Uzbekistanu a tak využila sekundárnych aktérov, aby vyjadrila svoje obavy o stave ľudských práv v detenčných centrách v Uzbekistane.

V novembri 2015 sa v Taškente konala udalosť Dialóg o ľudských právach medzi EÚ a Uzbekistanom. Amnesty lobovalo vo veľkých európskych mestách ako Brusel a Berlín a tak sa im podarilo predložiť problematiku mučenia priamo pred vládou Uzbekistanu prostredníctvom európskych politikov. Tí nielen na zasadaní, ale aj v následnej tlačovej správe po skončení zasadania jasne vyslovili obavy o stave ľudských práv, pričom špecificky zmieňovali problematiku mučenia a hrubého zaobchádzania.⁸¹

Lobovanie pred marockými autoritami zo strany Amnesty International ohľadom kampane Zastavte mučenie začalo už počas vypracovávania reportu o mučení v Maroku *Shadow of Impunity: Torture in Morocco and Western Sahara*. Na jedenej strane Amnesty dokázala nadviazať diskusiu s reprezentantmi štátu v mestách Rabat a Laayoune, z bezpečnostných dôvodov však nebolo dovolené, aby delegácia Amnesty International, ktorá mala v pláne vstúpiť na územie Maroka v roku 2014 za účelom zisťovania informácií získala povolenie k vstupu do Maroka. Amnesty sa pokúsila spolupracovať s Marockou vládou prostredníctvom zaslania memoranda dňa

⁸⁰ Amnesty International. How does Amnesty Stop Torture. *Wire*. [online] 2014, vol.44, no.5, s.14-17 [Cit.10.10.2018] Dostupné z: https://issuu.com/amnestywire/docs/wire14_sepoct_web

⁸¹ EEAS Press Team. *EU-Uzbekistan Human Rights Dialogue* [online] 2015 [Cit.10.10.2018] Dostupné z: https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/5541/EU-Uzbekistan%20Human%20Rights%20Dialogue

19. marca 2014, v ktorom žiadala marockú vládu o odpovede a ďalšie informácie o prípadoch a nálezoch porušovania zákazu mučenia, na ktoré prišla Amnesty International. Odpoveď prišla o mesiac neskôr. Vo svojej správe Marocká vláda vyjadrila odmietnutie informácií, ktoré Amnesty zistila o stave mučenia v Maroku. Vláda však poskytla doplňujúce informácie o počte údajných prípadov mučenia alebo hrubého zaobchádzania.⁸²

Ďalšia aktivita, charakteristická hlavne práve pre Amnesty International, písanie listov, bola využívaná aj v prípade globálnej kampane Zastavte mučenie. Konkrétnym príkladom kampaní písania listov je tzv. Write for Rights kampaň, ktorá má dvojaký účinok. Na jednej strane je cieľom presvedčiť vládu, aby zmenila svoj postoj voči skupine ľudí, ktorej práva boli porušené. Na druhej strane tieto listy slúžia ako dôkaz toho, že Amnesty podporuje každú osobu, ktorá sa rozhodne presadzovať a podporovať ľudské práva. Kým prvý prípad nie je možné dosiahnuť vždy, listy vyjadrujúce solidaritu mali úspech v zlepšení atmosféry v komunitách.

Počas trvania kampane od mája 2014 do mája 2016 prebehli dve akcie Write for Rights. Obe sa konali v decembri. Pri obidvoch mala verejnosť dve možnosti ako pomôcť obetiam, a to buď vyjadrením podpory a solidarity zaslaním listu konkrétnej osobe, ktorej ľudské práva boli porušené alebo jej rodine alebo vyzvať vládu danej krajiny, z ktorej obeť pochádza, aby konkrétnu situáciu vyriešila. Počas oboch rokov kampaní Write for Rights sa medzi prioritnými prípadmi, ktoré sú každý rok vyberané, nachádzali obeť mučenia z prioritných krajín kampane Zastavte mučenie. Za rok 2014 bolo vybraných 12 prioritných prípadov, z ktorých tri sa vzťahovali na prípady mučenia osôb z piatich prioritných krajín. Tieto boli prípad Moses Akatugba z Nigérie, Alfreda Disbarro z Filipín a Erkin Musaev z Uzbekistanu.⁸³ Štátne orgány, ktorým boli listy v týchto prípadoch adresované boli guvernér štátu Delta v Nigérii, šéf filipínskej polície a generálny prokurátor Uzbekistanu.

Počas dvojtyždňovej akcie boli celkovo odoslané tri milióny listov, ktoré výrazne dopomohli k vyriešeniu prípadu Mosesa Akatugba z Nigérie, ktorý bol odsúdený na smrť po údajnej krádeži, ku ktorej sa priznal pod vplyvom mučenia zo strany policajtov. Akatugbovi bola udelená amnestia

⁸² Amnesty International. *Shadow of Impunity: Torture in Morocco and Western Sahara* [online] London: Amnesty International Publishing, 2015, s.12 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE290012015ENGLISH.PDF>

⁸³ Amnesty International. Write for Rights 2014 Booklet. *Amnesty International Official Website* [online] 2014 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/w4r_booklet2014_lowres_1.pdf s.4-5

guvernérom štátu Delta. Taktiež šéf policajných zložiek Filipín odpovedal na tlak a prosby listov počas kampane, čo znamenalo, že policajti, ktorých identifikovala Alfreda Disbarro ako svojich mučiteľov, boli degradovaní a uznaní vinnými.⁸⁴

V prípade Erkina Musaeva však výzvy smerované na generálneho prokurátora nemali okamžitý úspech, Musaeva bol prepustený o 3 roky neskôr,⁸⁵ ale jeho výpoveď o mučení nebola prešetrená. Kampaň Write for Rights 2015 zahŕňala 12 prípadov, medzi ktorými sa nachádzal aj prípad uväznenej Yecenia Armenta z Mexika, ktorá bola mučená a následne neprávom uväznená. Výsledkom maratónu písania listov v roku 2015 bolo 3,8 milióna listov, ktoré aj v prípade Yecenie pomohli zamerať mexickú vládu na jej prípad, ktorý bol prešetrený a Yecenia bola následne prepustená z väzenia.⁸⁶

Amnesty tiež podporuje písanie listov obetiam a vládam krajín, z ktorých pochádzajú aj mimo kampane Write for Rights. Spolu s jednotlivými príbehmi poskytla Amnesty počas kampane Stop Torture aj informácie o adresách, na ktoré je možné listy posielať. Navyše, s rozmachom sociálnych sietí sa k tradičnej forme, písaniu listov, pridalo aj odosielanie statusov na Twitteri týkajúcich sa prípadov mučenia z prioritných piatich krajín kampane Stop Torture.

Vzdelávanie verejnosti a zvyšovanie povedomia o danej problematike

Jedným z hlavných cieľov Amnesty International počas kampane Stop Torture bolo zvýšenie povedomia o tejto problematike a rovnako snaha vzdelávať ľudí o nebezpečenstve mučenia a o svedectvách ľudí, ktoré boli jeho obeťami. K tomuto cieľu Amnesty využila takmer všetky metódy vzdelávania verejnosti.

Zvyšovanie povedomia zahájila Amnesty v máji, kedy bola spustená kampaň Stop Torture a to novým číslom magazínu Wire, ktorý Amnesty vydáva šesť krát ročne elektronicky a rovnako aj vo fyzickej podobe. Keďže časopis Wire vychádza na celom svete a je prekladaný do ďalších dvoch

⁸⁴ Amnesty International. Write for Rights 2015 Booklet. *Amnesty International Official Website* [online] 2015, S.8 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/w4r_booklet_2015.pdf

⁸⁵ Amnesty International. Erkin Musaev released after 11 years of wrongful imprisonment. *Amnesty International Official Website* [online] 2017 [Cit. 17.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/08/erkin-musaev-released-after-11-years-of-wrongful-imprisonment/>

⁸⁶ Amnesty International. Write for Rights 2014 Booklet. *Amnesty International Official Website* [online] 2015, s.16 [Cit. 17.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/w4r_booklet_2015.pdf

jazykov, Amnesty ho využila ako hlavnú platformu pre rozširovanie povedomia o problematike mučenia a rovnako aj o samotnej kampani Zastavte mučenie.

Táto vzdelávacia aktivita mala dve časti, spočiatku išlo o upriamenie pozornosti nielen na samotnú kampaň, ale na problematiku mučenia všeobecne. V neskoršej fáze Amnesty poskytla verejnosti hlbší pohľad na prácu Amnesty aktivistov počas tejto kampane, informovala o príbehoch ďalších jednotlivcov než boli osoby z piatich prioritných kampaní a možnosti ako sa môže do kampane zapojiť aj verejnosť. Jeho májové číslo poskytlo predstavenie kampane verejnosti a popísalo historický boj organizácie Amnesty International proti mučeniu a hrubému zaobchádzaniu. Na takmer dvoch tretinách obsahu časopisu boli tiež predstavené jednotlivé príbehy, ktoré boli ústredné počas kampane. V ďalšom vydaní roku 2014 Wire poskytlo články o postupoch aktivistov v prioritných krajinách proti mučeniu a rovnako boli v tomto čísle publikované rozhovory s členmi Amnesty v prioritných krajinách kampane. V ďalších číslach frekvencia vzdelávacích článkov o mučení klesala. Pozornosť bola zameraná hlavne na päť prioritných príbehov obetí mučenia, predovšetkým kvôli tomu, že verejnosť v tomto prípade mohla aktívne zasiahnuť prostredníctvom písania listov a kvôli blížiacej sa kampani Write for Rights. Magazín Wire využívala Amnesty ako prostriedok zvyšovania povedomia o kampani počas prvej polovice jej trvania.

Jednotlivé skupiny Amnesty International v rôznych krajinách začali vydávať svoje vlastné magazíny venované hlavne problematike mučenia. Tieto sú magazín Active, ktorého hlavnou témou počas prvého roka od spustenia kampane Zastavte mučenie bolo zvyšovanie povedomia a vzdelávanie o hlavnej téme kampane. Lokálnym magazínom vydávaným novozélandskou sekciou Amnesty International bol časopis Flame.

Ďalšou metódou vzdelávania verejnosti bola séria workshopov Empower against Torture cielených hlavne na skupinu mladých ľudí. K tomuto účelu bola vypracovaná príručka pre organizátorov workshopov,⁸⁷ ktoré sa konali po celom svete s cieľom zapojiť čo najväčší počet mladých ľudí do chodu kampane Stop Torture. Workshopy a rovnako aj demonštrácie boli organizované individuálne jednotlivými segmentami Amnesty International po celom svete,

⁸⁷Amnesty International. *Empower against Torture* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2015. [Cit.18.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/act_40-1433_2015_empoweragainsttorture_fullreport_13may2015_1.pdf

typicky v blízkosti ambasad prioritných krajín kampane alebo boli organizované viacerými segmentami spoločne kvôli väčšiemu dosahu, ako napríklad protesty proti mučeniu aktivistky Dilorom Abdukadirova v Uzbeckom väzení, ktoré sa konali v dvanástich hlavných európskych mestách.⁸⁸

Medzi materiály používané pri týchto udalostiach patria pamflety a plagáty. Dizajn plagátov navrhnutých Amnesty International reprezentoval päť prioritných príbehov kampane. Štýl sa riadil zásadami Amnesty International pre obrazové materiály.⁸⁹ Na plagátoch boli využité jednoduché slovné spojenia, ktoré ale dokážu verejnosť zaujať a prilákať ich pozornosť. Heslá na plagátoch obsahovali meno osoby prioritného prípadu kampane Stop Torture, druh mučenia, ktorý museli podstúpiť a jeho obrazová ilustrácia.⁹⁰ Priamosť a jednoduchosť tohoto vyjadrenia dopomohla zvýšiť záujem o kampaň a napriek tomu, že na týchto plagátoch nebola použitá typická žltá farba, heslá z kampane boli prepojené s Amnesty International prostredníctvom jeho loga.

Ďalšími plagátmi vytvorenými pre všetky pobočky Amnesty na svete boli žlté plagáty popisujúce udalosti počas mučenia. Posledná veta nabáda verejnosť ku konkrétnej aktivite a to zapojeniu sa do boja proti mučeniu. Najkontroverzejšími spomedzi kampaňových plagátov však boli tie, ktoré využili fotky známych osobností, ktoré boli upravené, aby vyzerali ako obeť mučenia. Dôvodom vytvorenia takejto kontroverznej kampane bolo, že jej recipienti nevnímali problém mučenia ako ich ohrozujúci, Amnesty teda chcela poukázať na relevantnosť a stále aktuálnosť problému mučenia. Toto sa týka predovšetkým krajín, ktoré sa podľa štúdie *Attitudes to Torture* necítia byť ohrozené mučením zo strany štátnych orgánov.⁹¹ Zároveň poslaním tejto marketingovej kampane bolo poukázať na zbytočnosť mučenia ako prostriedku získavania informácií pri trestných činoch, keďže až 36 % opýtaných v prieskume *Attitudes to Torture* si

⁸⁸ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015, s.18 [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

⁸⁹ Amnesty International. *Big Yellow Book* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2015, s.36 [Cit. 20.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.au/wp-content/uploads/2016/09/Brand-and-design-Australia-2017-for-website.pdf>

⁹⁰ Amnesty International. Stop Torture Posters. *Amnesty International Official Website* [online] 2014 [Cit 21.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/stop-torture-posters>

⁹¹ Amnesty International. *Global Survey Attitudes to Torture* [online] 2014, s.3 [Cit. 20.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnestyusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

myslí, že mučenia je v niektorých prípadoch ospravedlniteľné ako prostriedok získavania informácií⁹².

Tieto plagáty a iné obrazové materiály boli využívané nielen pri demonštráciách a protestoch, ale aj v rámci internetových vzdelávacích kanálov. Amnesty International vytvorila špeciálny hashtag #StopTorture, ktorý boli používaný na sociálnej sieti Twitter v spojitosti so správami týkajúcimi sa prípadov mučenia, nielen samotnou organizáciou Amnesty, ale aj ostatnými používateľmi, ktorý týmto povedomie o kampani zvyšovali. Dňa 26. júna 2014, na ktorý pripadá Medzinárodný deň na podporu obetí mučenia tento symbol využilo takmer 10 000 užívateľov sociálnych sietí.⁹³ Na svojej webovej stránke Amnesty uverejnila všetky materiály týkajúce sa kampane.⁹⁴ Prostredníctvom nej boli dostupné informácie o jednotlivých prioritných príbehoch, reporty a štatistiky o stave mučenia vo svete či prieskumy alebo články. Prostredníctvom svojej stránky tiež Amnesty poskytla možnosť, ako sa angažovať v prípade kampane proti mučeniu. Cez jej portál verejnosť mohla podpísať petície či získať kontaktné adresy, na ktoré zasielať listy.

Práca s médiami

Využívanie práce s médiami k zvýšeniu povedomia o kampani bolo dôležité hlavne pri spustení kampane v máji. Oficiálny začiatok kampane bol ohlásený 13. mája 2014 na tlačovej konferencii v Londýne. Táto tlačová konferencia bola okrem prehlásení hovorcov Amnesty International doplnená o svedectvá obetí mučenia. V tomto čase boli rovnako vydané tlačové prehlásenie o stave mučenia vo svete *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises*⁹⁵ a prieskum organizácie GlobeScan *Attitudes to Torture*.⁹⁶ Tlačová konferencia bola tiež doplnená premietaním krátkeho filmu o mučení a ďalšími audio-vizuálnymi pomôckami, ako sú prezentácie či videá. Ďalšou dôležitou udalosťou bola tiež publikácia reportov o stave mučenia v prioritných krajinách,

⁹² Amnesty International. *Global Survey Attitudes to Torture* [online] 2014, s.5 [Cit. 20.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnestyusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

⁹³ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015, s.22 [Cit.21.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

⁹⁴ Amnesty International. Stop Torture Campaign. *Amnesty International Official Website* [online] 2014 [Cit.21.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/issues/stop-torture>

⁹⁵ Amnesty International. *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2014, s. [Cit.21.9.2018]. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/4280_torture_media_briefing_complete_web_0.pdf

⁹⁶ Amnesty International. *Global Survey Attitudes to Torture* [online] 2014. [Cit. 20.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnestyusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

z ktorých najviac mediálne pokrytou bola publikácia reportu *Welcome to Hell Fire: Torture and Other Ill-Treatment in Nigeria*, predovšetkým z dôvodu defenzívnej a odmietavej reakcie nigérijskej polície na nálezy reportu,⁹⁷ na ktorú zase mohla Amnesty prostredníctvom médií spätne reagovať. K zvýšeniu mediálneho pokrytia vyhlásenia reportu o mučení na Filipínach *Above the Law: Police Torture in the Philippines* dopomohla aj osobná účasť vtedajšieho generálneho tajomníka Amnesty International Salila Shettyho.⁹⁸

Podľa softvéru Meltwater boli udalosti kampane Zastavte mučenie uverejnené až v 2 107 online príspevkoch médií. Jednotlivé webové stránky sa líšia svojim dosahom. Ten najvyšší, 10 miliónov čitateľov, malo 283 webstránok. Vyše 780 stránok z celkového počtu malo dosah až na 1 milión ľudí a zvyšok si malo možnosť prečítať maximálne 100 000,⁹⁹ čo dokázalo z kampane Stop Torture urobiť druhú najsledovanejšiu udalosť Amnesty International roku 2014. Amnesty International tvrdí, že tieto čísla naplnili ich očakávanie týkajúce sa mediálneho pokrytia kampane.¹⁰⁰ Jednotlivé sekcie Amnesty International tiež usporiadali samostatné tlačové konferencie v súvislosti s kampanou Zastavte mučenie, tieto boli sekcie vo Francúzsku, Nemecko, Taliansku, Luxembursku, Španielsku, Švajčiarsku, Keni, Maroku, Mongolsku a na Filipínach.¹⁰¹

⁹⁷Nigeria Police Force Refutes. Amnesty International Report Press Release [online] Nigeria, 2015 [Cit.20.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/files/webfm/Documents/issues/nigeria-press-release-police.pdf>

⁹⁸ AFP. Amnesty says police torture thriving in Philippines. In: *The Daily Mail* [online] 4.12.2014 [Cit. 21.10.2018] Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-2860664/Amnesty-says-police-torture-thriving-Philippines.html>

⁹⁹ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015, s.15 [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

¹⁰⁰ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015, s.14-15 [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

¹⁰¹ Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015, s.14 [Cit.3.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

3. Zhodnotenie kampane Zastavte násilie

3.1 Dosiahnuté výsledky kampane

Výsledky kampane Amnesty International je možné rozdeliť podľa cieľov, ktoré si organizácia stanovila v prípravnej fáze projektu, a to zvýšenie povedomia o problematike mučenia v piatich prioritných a ďalších krajinách, zmena postojov alebo presvedčenia verejnosti o mučení a podnietenie individuálnej zmeny, ktorá v tomto prípade predstavuje zmenu legislatívy a jej dodržiavania v praxi, čo zahŕňa aj konkrétne prioritné prípady kampane a ich riešenie.

V prípade zmeny legislatívy, ktorú možno považovať za výsledok snáh Amnesty International počas kampane, boli uskutočnené zmeny vo všetkých prioritných krajinách. V Mexiku sú tými najrelevantnejšími prijatie zákona proti mučeniu 26. apríla 2017.¹⁰² Tento zákon bol síce prijatý po skončení kampane Zastavte mučenie, ale proces jeho formovania sa začal už v novembri, kedy mexický prezident Peña Nieto vyhlásil, že podporí akúkoľvek reformu týkajúcu sa prijatia zákona proti mučeniu. Spolupráca s Amnesty International ďalej pokračovala prostredníctvom diskusií ohľadom obsahu zákona. Ďalší pokrok bola publikácia Špeciálneho protokolu pre sudcov a súdne odvetvie v spojení v mučením, v ktorom sa vyskytli údaje z reportu Amnesty International o stave mučenia v Mexiku. V auguste bol tiež prijatý Národný protokol pre vyšetrovanie mučenia, ktorého úspech však nezaručuje len samotný vznik, ale predovšetkým efektívna implementácia.¹⁰³

Zmeny v konkrétnych individuálnych prípadoch obetí mučenia možno tak isto považovať za úspech kampane. Podľa správy o ľudských právach v Mexiku z roku 2017 Úradu pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA bolo ďalším úspechom v oblasti mučenia v Mexiku aj zriadenie webovej stránky pre systém konzultácií pre zadržané osoby v roku 2015. Táto stránka dovoľuje verejnosti sledovať status zadržaných osôb vrátane ich fyzickej polohy v skutočnom čase. Vo svojom reporte ďalej úrad uviedol, že v máji 2015 bol suspendovaný prokurátor Miguel Angel Luna Lopez po prevalení škandálu s videom, na ktorom bol zachytený ako vypočúva dve zbité podozrivé osoby. V januári 2016 bol taktiež oficiálne obvinený policajný príslušník Erick

¹⁰² APT. *Mexico Congress adopts General Law on Torture* [online] 2017 [Cit.28.10.2018] Dostupné z: https://apt.ch/en/news_on_prevention/mexico-congress-adopts-general-law-on-torture/

¹⁰³ tamtiež

Hernandez Mendoza z dôvodu mučenia osoby.¹⁰⁴ Jeho ďalší dvaja spolupracovníci, ktorí sa na mučení podieľali tiež však potrestaní neboli. Osoby prioritných prípadov boli počas alebo krátko po skončení kampane prepustené bez obvinení.

V Nigérii, podobne ako v Mexiku, bol prijatý Národným zhromaždením zákon proti mučeniu, ale už v júni 2015. Vznik tohto zákona bol jeden z najviac presadzovaných cieľov Amnesty International počas kampane a aj keď prezident Buhari tento zákon podpísal až viac ako rok po skončení kampane,¹⁰⁵ možno jeho vznik považovať za dôsledok presadzovania podpory ľudských práv Amnesty International. Ďalším úspechom kampane bolo zvýšenie povedomia o mučení v krajine a táto téma sa stala predmetom rôznych diskusií predovšetkým vďaka rozsiahlemu reportu Amnesty o mučení v Nigérii *Welcome to Hell Fire: Torture and Ill-Treatment in Nigeria*. Druhý významný krok bolo vypracovanie praktického manuálu o ľudských právach,¹⁰⁶ ktorý slúžil k vyjadreniu štandardov správania sa policajných zložiek.

Na dodržiavanie ľudských práv počas zadržiavania osôb sa zamerala aj Národná komisia proti mučeniu, ktorá detenčné centrá začala pravidelne navštevovať.¹⁰⁷ Nedostatok financií a nezávislosti na ostatných štátnych orgánoch spôsobili, že komisia svoju úlohu nemohla vykonávať efektívne. Podľa Ministerstva zahraničných vecí USA bol jedným z úspechov kampane Amnesty v Nigérii aj nález prípadov mučenia špeciálnou jednotkou SARS. Na popud Amnesty vyzval opakovane generálny inšpektor polície veliteľov jednotky k reformám a náprave. Navyše, v Nigérii vzniklo hnutie za rozpustenie jednotky SARS. Kompletné rozpustenie však generálny inšpektor nepodporil a navrhol len rozsiahle reformy.¹⁰⁸ Individuálny prioritný prípad bol v Nigérii

¹⁰⁴ United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Mexico 2017 Human Rights Report*. [online] 2017 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277589.pdf>

¹⁰⁵ The News Nigeria. *Buhari signs Anti-Torture bill, five others into laws* [online] 2017 [Cit. 28.10.2018] Dostupné z: <https://www.thenewsnigeria.com.ng/2017/12/buhari-signs-anti-torture-bill-five-others-into-laws/>

¹⁰⁶ Nigeria Police Force. *Human Rights Training Manual* [online]. Nigeria: PRAWA, 2014 [cit. 28.10.2018]. ISBN 978-978-49110-3-0. Dostupné z: <http://policehumanrightsresources.org/wp-content/uploads/2017/09/Nigerian-Police-Force-Training-manual.pdf>

¹⁰⁷ Cure Nigeria. *Torture in Nigeria* [online] 2015 [Cit. 28.10.2018] Dostupné z: <http://curenigeria.org/torture-in-nigeria-3/>

¹⁰⁸ United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Nigeria 2017 Human Rights Report*. [online] 2017. S.6 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277277.pdf>

vyriešený, Moses Akatugba bol aj na základe petícií a listov zbavený obvinení rok po začiatku kampane.¹⁰⁹

Najväčší úspech dosiahnutý počas kampane vo Filipínach bolo otvorenie vyšetrovania prioritných príbehov kampane Alfreda Disbarro a Jerryme Corre. Prípád Jerryme Corre skončil obvinením policajného príslušníka na dva roky väzenia z dôvodu mučenia väzňov.¹¹⁰ Jerryme Corre bol zároveň po šiestich rokoch neoprávneného väznenia oslobodený. Toto bol prvý objasnený prípad mučenia od roku 2009.

V roku 2015 tiež filipínsky senát začal jednanie týkajúce sa nálezov reportu Amnesty International o stave mučenia vo Filipínach. Filipínska komisia pre ľudské práva po skončení kampane otvorila 25 prípadov údajného mučenia, ktoré zahŕňali až 58 obetí. Na väčšinu prípadov upozornila Amnesty počas kampane. Tieto prípady sa zväčša týkali mučenia zo strany polície, ale komisia tiež vyšetrovala 4 ďalšie prípady mučenia týkajúceho sa väzenských strážcov.¹¹¹

Už krátko po spustení kampane v Maroku sa podarilo Amnesty International aj prostredníctvom konzervatívnych marockých novín Assabah zvýšiť povedomie o problematike mučenia. Assabah venoval kampani Amnesty proti mučeniu celú titulnú stranu, pričom reakcia marockej vlády bola vyjadrená len v pár riadkoch. Maroko dokončilo proces ratifikácie Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,¹¹² pričom jedným z faktorov, ktoré pôsobili na marockú vládu pred ratifikáciou bola aj Amnesty International so svojou kampaňou proti mučeniu.

Ďalší pozitívny dopad kampane v Maroku bola spolupráca s marockou Národnou radou pre ľudské práva, ktorá vyjadrila nutnosť zmeny marockých zákonov v oblastiach prítomnosti právnikov počas policajného vyšetrovania, povinných lekárskech prehliadok zadržaných osôb

¹⁰⁹ Amnesty International. *Nigeria: Moses Akatugba* [online] 2015 [Cit. 28.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/nigeria-moses-akatugba>

¹¹⁰ Amnesty International. *Philippines: Historic Ruling on Police Torture Following Amnesty International Campaign* [online] 2015 [Cit. 29.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/04/philippines-historic-ruling-on-police-torture-following-amnesty-international-campaign/>

¹¹¹ United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Philippines 2017 Human Rights Report*. [online] 2017. S.6 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277355.pdf>

¹¹² Alkarama. *Morocco Ratification Optional Protocol to the Convention against Torture* [online] 2014 [Cit. 29.10.2018] Dostupné: <https://www.alkarama.org/en/articles/morocco-ratification-optional-protocol-convention-against-torture>

a v oblasti vyšetrovania podozrení z mučenia. Podľa reportu Rady OSN pre ľudské práva došlo v Maroku v znížení množstva mučenia v porovnaní so stavom pred spustením kampane Amnesty International.¹¹³ Rovnako bola kampaň úspešná aj v rámci individuálnych prioritných prípadov. Viac ako 415 tisíc ľudí podpísalo petíciu žiadajúcu prepustenie Ali Aarrassa, Wafae Charafa a Oussamu Housne.¹¹⁴ Aj napriek tomu, že osoby prioritných prípadov neboli prepustené z väzenia, početné zapojenie verejnosti do petícií pomohlo zvýšiť povedomie o mučení v Maroku.

Hlavný úspech kampane proti mučeniu v Uzbekistane bolo, že dokázala upriamiť pozornosť na neprávom uväzneného uzbeckého novinára Muhammada Bekzhanova. Delegácia Amnesty International spolu s rodinnými príslušníkmi uväzneného novinára dostali priestor na stretnutie s dvoma zástupcami Ministerstva zahraničia spojených štátov amerických v apríli 2015. Ministerstvo zahraničia USA na tlačovej konferencii o mesiac neskôr vyzvalo uzbeckú vládu k prepusteniu Muhammada Bekzhanova. Tieto všetky aktivity vykonané počas trvania kampane spôsobili, že Bekzhanov bol 22. februára roku 2017 prepustený z väzenia.¹¹⁵

V roku 2016 prijal Uzbekistan nový zákon proti mučeniu. Konkrétne jeho článok 8 zakazuje využívanie mučenia a iného hrubého zaobchádzania zamestnancami štátnych zložiek. Ďalším úspechom bolo postupné povoľovanie vlády Uzbekistanu týkajúce sa prehliadok väzenských zariadení medzinárodnými organizáciami. V septembri 2016 navštívil Detský fond OSN väzenie pre maloletých a o mesiac neskôr navštívil špeciálny reportér OSN pre slobodu náboženstva a vyznania väzenie s najvyšším stupňom stráženia Jaslyk.¹¹⁶

¹¹³ United Nations. *International Covenant on Civil and Political Rights*. CCPR/C/MAR/CO/6 [online] 1.12.2016. S.5. Odst. 23 [Cit. 12.11.2018] Dostupné z:

https://www.ecoi.net/en/file/local/1346714/1930_1484837563_g1626499.pdf

¹¹⁴ Amnesty International. *Stop Torture Global Campaign Exit Strategy* [online] Londýn, 2016. S.8 [Cit. 7.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.cz/data/file/2640-stop-torture_exit-strategy.pdf?version=1460952475#page=8&zoom=100,0,152

¹¹⁵ Amnesty International. *Muhammad Bekzhanov freed after 17 years in prison* [online] 2017 [Cit. 29.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.ca/our-work/good-news/muhammad-bekzhanov-freed-after-17-years-prison>

¹¹⁶ United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Uzbekistan 2017 Human Rights Report*. [online] 2017. S.6 [Cit. 13.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277543.pdf>

3.2 Kritika vybraných metód využitých pobočkami Amnesty International

Napriek tomu, že kampaň Zastavte mučenie bola detailne naplánovaná, inovatívna a predchádzalo jej vypracovanie množstva štúdií, existuje priestor na zlepšenie niektorých využitých metód. V oblasti lobovania pred vládami jednotlivých štátov sa počas kampane osvedčilo lobovať prostredníctvom sekundárnych cieľových skupín. Táto metóda však bola úspešne využitá len v prípade nemeckej sekcie Amnesty International.

K zvýšeniu efektívnosti presadzovania cieľov kampane je nutné, aby čo najväčší počet sekcií vypracoval analýzu vzťahov medzi ich vládou a vládami prioritných krajín. Z pomedzi jednotlivých vlád sekcií Amnesty by sa malo prihliadať na tie najvplyvnejšie. Aby mohli byť členovia relevantných sekcií mobilizovaní v prípade potreby, je nutné vypracovať plán, podľa ktorého bude presadzovanie cieľov prostredníctvom národných vlád prebiehať. Rovnako musia byť pravidelne analyzované interakcie sekundárnych cieľových skupín s prioritnými vládami a tým je možné identifikovať možnosti, kedy sa sekcie Amnesty môžu spojiť so zástupcami svojej vlády a informovať ju o svojich prioritách. Efektívny postup by nastal aj v prípade, ak by sekcie Amnesty informovali svoju vládu o cieľoch kampane hneď na jej začiatku, čo by uľahčilo a urýchlilo komunikáciu neskôr.

Ďalšia metóda presadzovania ľudských práv bolo zvyšovanie povedomia o problematike a vzdelávanie verejnosti o téme kampane. Jej úspešnosť dokazuje aj náhly nárast podporovateľov a členov Amnesty International počas kampane Zastavte mučenie.¹¹⁷ Vzdelávacie aktivity boli však sústredené predovšetkým na prvú polovicu trvania kampane, a to obdobie od mája 2014 do približne júna 2015. To spôsobilo zahltenie určitých mesiacov vzdelávacími aktivitami. Typickým príkladom je výskyt propagačných článkov v magazínoch Amnesty International Wire a Action len počas prvého roka kampane. Rovnako do tohto obdobia spadá aj vydanie príručky k workshopom Empower against Torture či zverejnenie všetkých piatich reportov k prioritným krajinám kampane. Amnesty International zvolila stratégiu zverejnenia väčšiny zdrojov na začiatku kampane a neskôr k nim pribudol nízky počet zdrojov nových.¹¹⁸ Optimálnejšie by bolo všetky aktivity rovnomerne

¹¹⁷ Amnesty International. 2014 *Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015. s. 16 [Cit.23.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

¹¹⁸ Amnesty International Official Website. *Stop Torture Campaign Resources* [online]. 2014 [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaign_links_amnesty_trainers.pdf

rozložiť počas celého roka, čo by udržiavalo pozornosť na kampani počas jej celého trvania a pomohlo podporiť stávajúcich aktivistov počas kampane.

Rovnako aj materiály, predovšetkým vizuálne, použité pri zvyšovaní povedomia a aj pri práci s médiami poskytujú priestor k zlepšeniu. Zvlášť plagáty vytvorené pre kampan Zastavte mučenie, na ktorých boli známe osobnosti graficky upravené, aby vyzerali ako obeť mučenia. Na jednej strane je pochopiteľné využite takýchto dramatických prostriedkov k zvýšeniu publicity, na druhej strane však táto kontroverzná propagácia nemala veľký vplyv na zapojenie verejnosti. Pri všetkých kampaniach Amnesty International, kde sa organizácia snažila verejnosť šokovať, dosahoval počet podpisov o približne 25 % menej než v iných kampaniach, ktoré takéto vizuálne prvky nevyužívali.¹¹⁹ Navyše, Amnesty International tieto fotografie použila pre svoje účely bez získania povolenia a vlna kritiky médií, ktoré na to zareagovali, vrhli negatívne svetlo na celú novo spustenú kampan.

Napriek týmto faktom však metódy využité počas kampane Zastavte násilie dokázali, že Amnesty International dosiahla pokrok v každej z vytýčených oblastí. Kým k docieleniu úspechu v oblasti zvýšenia povedomia stačilo využívanie nástrojov počas trvania kampane, k dosiahnutiu výrazného zlepšenia stavu legislatívy v prioritných krajinách a zmien v individuálnych prípadoch je nutné, aby snahy Amnesty International pokračovali dlhodobo po skončení kampane Zastavte násilie.

¹¹⁹ Marketing Society. *How AI took on the UK Government and won* [online] 2016 [Cit.29.10.2018] Dostupné z: <https://www.marketingsociety.com/sites/default/files/thelibrary/Amnesty%20International%20-%20How%20Amnesty%20International%20took%20on%20the%20UK%20government%20and%20won.pdf>

Záver

Pôsobenie nevládných organizácií v oblasti presadzovania ľudských práv je neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej politiky. Zatiaľ, čo štáty aj naďalej zostávajú najvplyvnejšími ochrancami a rovnako aj porušovateľmi ľudských práv vo svete, medzinárodné nevládne organizácie, ako Amnesty International, sa postupne stali kľúčovými aktérmi v podpore ľudských práv.

Ako aktéri obhajujúci ľudské práva nevládne organizácie často s vládami krajín spolupracujú pri tvorbe svojej agendy. Prostredníctvom rokovaní s vládami sa organizácie snažia nastaviť medzinárodné štandardy chovania krajín v ľudskoprávnej oblasti. Často však svoje aktivity nevládne organizácie smerujú aj proti vládam štátov, ktoré ľudské práva nedodržujú. K následnej mobilizácii verejnosti nevládne organizácie vyšetrujú a oznamujú porušenie ľudských práv či poskytujú asistenciu obetiam mučenia. Ďalej nevládne organizácie lobujú pred zástupcami krajín, medzinárodných inštitúcií, medzivládnych organizácií či médiami.

Rovnako ako postupne rastie počet nevládných organizácií zaoberajúcich sa ľudskými právami, rastie aj množstvo aktivít, ktoré organizácie vo svojich kampaniach využívajú. Rozsah ich činností v súčasnosti zahŕňa napríklad organizovanie vzdelávacích programov na podporu povedomia o ľudských právach, poskytovanie priamej individuálnej pomoci obetiam porušenia ľudských práv či ich právne zastupovanie.

Dôležitou súčasťou činnosti nevládných organizácií je združovanie spoľahlivých informácií a ich ďalšie využitie pri práci s verejnosťou či médiami, najčastejšie prostredníctvom sprostredkovania svedectiev jednotlivcov, aby u recipientov vyvolali individuálny záväzok a pochopenie.

Nie je pochyb o tom, že mimovládne organizácie majú moc ovplyvňovať prostredníctvom svojich aktivít praxi vlád v oblasti ľudských práv, rovnako ako vnímanie tejto problematiky verejnosťou. Túto skutočnosť potvrdila aj táto bakalárska práca, na príklade kampane Amnesty International Zastavte mučenie, kde boli najprv identifikované ciele a cieľové skupiny kampane Amnesty International.

Predstavené boli tiež dokumenty kľúčové pre prvotnú fázu tvorby kampane, ktoré pomohli organizácií určiť okruh prioritných krajín, na ktoré sa kampaň sústredila. Tie boli vybraté na

základe preštudovania reálnych možností zavedenia zmien v právnom systéme krajín. Záverečná časť práce pojednáva o miere splnenia vytýčených cieľov kampane. Táto časť zároveň určila konkrétne oblasti kampane, ktoré obsahujú priestor pre zefektívnenie.

Práca ďalej identifikovala druhy taktík, ktoré si Amnesty International zvolila k využitiu počas kampane. Prakticky bolo potvrdené, že nevládne organizácie pre svoje kampane spravidla vyberajú viac než jeden druh taktík a to z dôvodu, že je možné zväčšiť záber nástrojov, ktoré sa k technikám viažu.

Najviac využívaným typom taktiky bola informačná politika, predovšetkým kvôli množstvu nástrojov, ktorými sa dá taktika presadzovať. Táto nebola využívaná výlučne Amnesty samotnou, ale v krajinách, ktoré sú pre Amnesty International uzavreté, bola využitá v spolupráci s lokálnymi nevládnymi organizáciami, partnermi, či obrancami ľudských práv.

V pomerne menšom rozsahu bola využívaná symbolická politika. Tá mala úspech predovšetkým v krajinách Pobrežie Slonoviny a Mongolsko. Vďaka prepojeniu témy kampane s miestnymi realiami došlo k upriameniu pozornosti tamojších vlád na problematiku mučenia.

Pri politike pák sa Amnesty International spoliehala na vplyvnejších aktérov medzinárodných vzťahov. Lobovanie prebiehalo prostredníctvom Organizácie spojených národov či zastupiteľov vlád krajín ako Nemecko či Spojené štáty americké. Obdobne sa Amnesty pri použití politiky zodpovednosti odvolávala na dokumenty zakazujúce mučenie v prioritných krajinách a ich záväzky k medzinárodným spoločenstvám.

Táto práca teda poskytla znalosti o taktikách využitých organizáciou Amnesty International v prípade kampane proti mučeniu. Jednotlivé metódy použité počas kampane sa však samé môžu stať predmetom ďalšieho skúmania. Predovšetkým komunikačná stratégia Amnesty International na sociálnych sieťach s verejnosťou je oblasť, ktorá sa vo veľkom množstve zaslúžila o zvýšenie povedomia o kampane a jej individuálnych prípadoch a preto by bola vhodná ďalšia analýza práve tohoto okruhu.

Zdroje

Literatúra

CARROL, A. *Make It Work: Six steps to effective LGBT human rights advocacy*. [online].

Brusel: ILGA, 2010 [Cit. 18.12.2018]. Dostupné z:

http://www.eidhr.eu/files/dmfile/advocacy_manual_www1.pdf.

D. W. SEARS – FREEDMAN, J. L.: Effects of Expected Familiarity with Arguments upon Opinion Change and Selective Exposure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(3), 1965. ISSN: 0022-3514

FRIMAN, H.R. *The Politics of Leverage in international relations: name, shame, and sanction* [online]. New York: Palgrave Macmillan, 2015. ISBN 978 1 13743 933 8

HORNIK, R. C. *Why Can't We Sell Human Rights Like We Sell Soap? Understanding Social Action, Promoting Human Rights*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN-13: 9780195371895

KECK M.E. – SIKKINK K.: *Activists beyond borders: advocacy networks in international politics*. Cornell University Press, 1998. ISBN-10: 0801484561

MICHAELA RAAB – ROCHA J. *Campaigns to end Violence against Women and Girls*. New York: UN WOMEN, 2012. S. 97

PRICE, R. *Transnational Civil Society and Advocacy in World Politics*. *World Politics*, 55(04), 2003. ISSN: 0043-8871

STEVEN L. LAMY et al.: *Introduction to Global Politics*. New York: Oxford University Press, 2012. ISBN-13: 978-0190299798

XIAO, L., ELUEZE, I. and KAVANAUGH, J. R.: Human rights researchers' data analysis and management practices. *Proceedings of the Association for Information, Science and Technology*. 2014. 51(1).

Dokumenty

Amnesty International. *Out of Control: Torture and other Ill-Treatment in Mexico* [online]

Londýn: Amnesty International Ltd, 2014 [Cit. 29.9.2018] Dostupné z:

<https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/amr410202014en.pdf>

Amnesty International. *2014 Impact and Learning Report* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2015 [Cit. 23.10.2018] Dostupné z: <https://amnesty.org.pl/wp-content/uploads/2016/02/Ewaluacja-globalnej-kampanii-STOP-TORTUROM.pdf>

Amnesty International. *Above the Law: Police Torture in the Philippines* [online] Londýn: Amnesty International Ltd, 2014 [Cit. 30.9.2018] Dostupné z: https://www.amnestyusa.org/files/asa_350072014.pdf

Amnesty International. *Amnesty International Public Statement AFR 44/025/2013* [online] 2013 [Cit. 5.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.at/media/1208/amnesty-international-public-statement.pdf>

Amnesty International. *Attitudes to Torture 2014* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd., 2014 [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: <https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/Amnesty-GlobeScan-Global-Survey-Attitudes-to-Torture-2014.pdf>

Amnesty International. *Big Yellow Book* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2015 [Cit. 20.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.au/wp-content/uploads/2016/09/Brand-and-design-Australia-2017-for-website.pdf>

Amnesty International. *Campaigning Manual* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2001 [Cit. 3.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/120000/act100022001en.pdf>

Amnesty International. *Combating Torture and Other Ill-treatment* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2016. [Cit. 21.9.2018]. ISBN: 978-0-86210-494-8 Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL3040362016ENGLISH.PDF>

Amnesty International. *Secrets and Lies: Forced Confessions under Torture in Uzbekistan* [online] Londýn: Amnesty International Ltd., 2015 [Cit. 1.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR6210862015ENGLISH.PDF>

Amnesty International. *Shadow of Impunity: Torture in Morocco and Western Sahara* [online] London: Amnesty International Publishing, 2015 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE290012015ENGLISH.PDF>

Amnesty International. *Torture in 2014: 30 Years of Broken Promises* [online]. Londýn: Amnesty International Ltd, 2014 [Cit. 21.9.2018]. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/4280_torture_media_briefing_complete_web_0.pdf

General Congress of the United Mexican States. *Political Constitution of the Mexican United States* [online] Mexico F.D., 1917 [Cit. 25.10.2018] Dostupné z: https://www.oas.org/juridico/mla/en/mex/en_mex-int-text-const.pdf

Nigeria Police Force. *Human Rights Training Manual* [online]. Nigeria: PRAWA, 2014 [cit. 28.10.2018]. ISBN 978-978-49110-3-0. Dostupné z: <http://policehumanrightsresources.org/wp-content/uploads/2017/09/Nigerian-Police-Force-Training-manual.pdf>

Organizácia Spojených národov. *Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu a trestaniu*. New York: 1984.

The Committee against Torture. *Concluding observations on the fourth periodic report of Uzbekistan CAT/C/UZB/CO/4* [online] Geneva, 2013. [Cit.26.10.2018] Dostupné z: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/UZB/CO/4&Lang=En

The Government of Morocco. *Constitution of Morocco* [online] Morocco, 2011 [Cit.27.10.2018] Dostupné z: https://www.constituteproject.org/constitution/Morocco_2011.pdf

The Government of Philippines. *National report submitted to the Human Rights Council A/HRC/WG.6/13/PHL/1* [online] Geneva, 2012 [Cit.16.10.2018] Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/123/16/PDF/G1212316.pdf?OpenElement>

UN General Assembly. *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*. [online]. New York: United Nations,, 10 December 1984 [Cit. 23.10.2018] Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/3ae6b3a94.html>

UN Human Rights Council. *Report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Manfred Nowak : addendum : Mission to Nigeria (4 to 10 March 2007)*. Geneve: UN Human Rights Council, 2007 [Cit. 26.9.2018] Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/4785d5042.html>

United Nations. *International Covenant on Civil and Political Rights. CCPR/C/MAR/CO/6* [online] 1.12.2016 [Cit. 12.11.2018] Dostupné z: https://www.ecoi.net/en/file/local/1346714/1930_1484837563_g1626499.pdf

United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Mexico 2017 Human Rights Report*. [online] 2017 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277589.pdf>

United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Nigeria 2017 Human Rights Report*. [online] 2017 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277277.pdf>

United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Philippines 2017 Human Rights Report*. [online] 2017 [Cit. 8.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277355.pdf>

United States Department of State Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor. *Country Reports on Human Rights Practices for 2017. Uzbekistan 2017 Human Rights Report*. [online] 2017 [Cit. 13.11.2018] Dostupné z: <https://www.state.gov/documents/organization/277543.pdf>

Internetové zdroje

AFP. *Amnesty says police torture thriving in Philippines*. In: The Daily Mail [online] 4.12.2014 [Cit. 21.10.2018] Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-2860664/Amnesty-says-police-torture-thriving-Philippines.html>

Alkarama. *Morocco Ratification Optional Protocol to the Convention against Torture* [online] 2014 [Cit. 29.10.2018] Dostupné: <https://www.alkarama.org/en/articles/morocco-ratification-optional-protocol-convention-against-torture>

Amnesty International Official Website. *Stop Torture* [online] 2014 [Cit. 22.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/get-involved/stop-torture/>

Amnesty International Official Website. *Stop Torture Campaign FAQs* [online] 2014 [Cit. 23.2018] Dostupné: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaignfaqs_amnesty_trainers.pdf

Amnesty International Official Website. *Stop Torture Campaign Resources* [online]. 2014 [Cit. 23.9.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaign_links_amnesty_trainers.pdf

Amnesty International Official Website. *Who We Are?* [online] 2018. [Cit. 20.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/who-we-are/>

Amnesty International. *Empower against Torture* [online] Londýn: Amnesty International Publishing, 2015. [Cit. 18.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/act_40-1433_2015_empoweragainsttorture_fullreport_13may2015_1.pdf

Amnesty International. *Erkin Musaev released after 11 years of wrongful imprisonment*. Amnesty International Official Website [online] 2017 [Cit. 17.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/08/erkin-musaev-released-after-11-years-of-wrongful-imprisonment/>

Amnesty International. *Global Survey Attitudes to Torture* [online] 2014. [Cit. 20.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnestyusa.org/pdfs/GlobalSurveyAttitudesToTorture2014.pdf>

Amnesty International. *How does Amnesty Stop Torture*. Wire. [online] 2014, 44(5) [Cit. 10.10.2018] Dostupné z: https://issuu.com/amnestywire/docs/wire14_sepoct_web

Amnesty International. *Muhammad Bekzhanov freed after 17 years in prison* [online] 2017 [Cit. 29.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.ca/our-work/good-news/muhammad-bekzhanov-freed-after-17-years-prison>

Amnesty International. *Nigeria: Moses Akatugba* [online] 2015 [Cit. 28.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/nigeria-moses-akatugba>

Amnesty International. *Philippines: Historic Ruling on Police Torture Following Amnesty International Campaign* [online] 2015 [Cit. 29.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/04/philippines-historic-ruling-on-police-torture-following-amnesty-international-campaign/>

Amnesty International. *Stop Torture Campaign*. Amnesty International Official Website [online] 2014 [Cit.21.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/issues/stop-torture>

Amnesty International. *Stop Torture Campaign: Adult HRE Training Pack* [online] 2018. Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/stop_torture_campaign_facilitation_notes_amnesty_trainers.pdf

Amnesty International. *Stop Torture Global Campaign Exit Strategy* [online] Londýn, 2016. [Cit. 7.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.cz/data/file/2640-stop-torture_exit-strategy.pdf?version=1460952475#page=8&zoom=100,0,152

Amnesty International. *Stop Torture Posters*. Amnesty International Official Website [online] 2014 [Cit 21.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/stop-torture-posters>

Amnesty International. *Welcome To Hell Fire: Torture and Other & Ill-treatment in Nigeria* [online] Londýn: Amnesty International Publications, 2014 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/4000/afr440112014en.pdf>

Amnesty International. *Write for Rights 2014 Booklet*. Amnesty International Official Website [online] 2014 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/w4r_booklet2014_lowres_1.pdf

Amnesty International. *Write for Rights 2015 Booklet*. Amnesty International Official Website [online] 2015 [Cit. 15.10.2018] Dostupné z: https://www.amnesty.org.uk/files/w4r_booklet_2015.pdf

APT. *Mexico Congress adopts General Law on Torture* [online] 2017 [Cit.28.10.2018] Dostupné z: https://apt.ch/en/news_on_prevention/mexico-congress-adopts-general-law-on-torture/

APT. *Mongolia OPCAT Ratification*. APT [online] 2015 [Cit. 23.10.2018] Dostupné z: https://apt.ch/en/opcat_pages/opcat-ratification-42/

CRIN. *What is Strategic Litigation*. [Online]. CRIN, 2017. [Cit. 29.12.2017]. Dostupné z: <https://www.crin.org/en/guides/legal/guide-strategic-litigation/what-strategic-litigation>

Cure Nigeria. *Torture in Nigeria* [online] 2015 [Cit. 28.10.2018] Dostupné z: <http://curenigeria.org/torture-in-nigeria-3/>

EDELMAN TRUST BAROMETER: *2017 Edelman Trust Barometer: Global results. 2017* [Online]. [Cit. 16.12.2017] Dostupné z: <https://www.edelman.com/global-results/>

EEAS Press Team. *EU-Uzbekistan Human Rights Dialogue* [online] 2015 [Cit.10.10.2018] Dostupné z: https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/5541/EU-Uzbekistan%20Human%20Rights%20Dialogue

International Rehabilitation Council for Torture Victims. *Torture and Right to Rehabilitation in Nigeria* [online] Kodaň, 2016 [Cit. 24.9.2018] Dostupné z: https://issuu.com/irct/docs/nigeria_report

Marketing Society. *How AI took on the UK Government and won* [online] 2016 [Cit.29.10.2018] Dostupné z: <https://www.marketingsociety.com/sites/default/files/thelibrary/Amnesty%20International%20-%20How%20Amnesty%20International%20took%20on%20the%20UK%20government%20and%20won.pdf>

Nigeria Police Force Refutes. *Amnesty International Report Press Release* [online] Nigeria, 2015 [Cit.20.10.2018] Dostupné z: <https://www.amnesty.org.uk/files/webfm/Documents/issues/nigeria-press-release-police.pdf>

The News Nigeria. *Buhari signs Anti-Torture bill, five others into laws* [online] 2017 [Cit.28.10.2018] Dostupné z: <https://www.thenewsnigeria.com.ng/2017/12/buhari-signs-anti-torture-bill-five-others-into-laws/>

USAID. *Making Human Rights Campaigns Effective While Limiting Unintended Consequences*. Minneapolis: University of Minnesota, 2017.

WILKS, Alex. Mexico's Torture Problem. In: Oxford Human Rights Hub [online] 22.4.2015 [Cit. 27.9.2018] Dostupné z: <http://ohrh.law.ox.ac.uk/mexicos-torture-problem/>